

INSTITUTIONEN FÖR LITTERATUR,
IDÉHISTORIA OCH RELIGION

Barn *per se* eller som *periphrasis*?

En studie om användandet av 'barn' i fem
berättelser ur synoptikerna.

- Mark 10:13-16; Matt 19:13-15 samt Luk 18:15-17: 'Jesus och barnen'.
 - Mark 9:36-37; Matt 18:2-5 samt Luk 9:47-48: 'Vem är störst?'
- Mark 10:24, 29; Matt 19:23, 29 samt Luk 18:24, 29: 'Himlens inträdesbiljett'.
 - Matt 10:37 samt Luk 14:26: 'Lärjungaskapets krav'.
 - Matt 2:1-23: 'Barnet Jesus'.

Children *per se* or as *periphrasis*?

A study on the use of 'children' in five stories from the synoptics.

- Mark 10:13-16; Matt 19:13-15 and Luk 18:15-17: 'Jesus and the children'.
 - Mark 9:36-37; Matt 18:2-5 and Luk 9:47-48: 'Who is the greatest?'
- Mark 10:24, 29; Matt 19:23, 29 and Luk 18:24, 29: 'The entrance ticket of heaven'.
 - Matt 10:37 and Luk 14:26: 'The demand of discipleship'.
 - Matt 2:1-23: 'The child Jesus'.

Maria Liljenberg

Termin: Ht-15

Kurs: RKT 145 Examensarbete för kandidatexamen,
teologi, 15 hp

Nivå: Kandidat

Handledare: Rosmari Lillas-Schuil

Abstract

The purpose of this study is to examine the intention of the synoptic' use of 'children' in five selected stories: 'Jesus and the children', 'Who is the greatest?', 'The entrance ticket of heaven', 'The demand of discipleship' and 'The child Jesus'. It is inspired by the texts where Jesus seems to love the little children very much and yet he requires his disciples to abandon their own children for his sake.

What were the synoptic' intentions of the use of 'children' in these stories? Was it to show the great love Jesus had for children *per se* or were the children only a *periphrasis*, a symbolization using their properties?

When first reading the stories about Jesus and children it seems that the synoptics were describing children *per se*; but through exegetic studies and reading the works of some earlier scholars I have come to the conclusion that the synoptics did not intend to show Jesus as an extraordinary man who, unlike the Jews or Romans, loved or treated children so much more. Instead the study shows that the synoptics more likely had the intention of using children as a *periphrasis*: to be able to enter the Kingdom of God you have to adopt the properties of a small child whose needs are very basic and in total dependence of its caregivers to survive. The synoptics doesn't say anything about gender or class, but they tell us by their words that the children are small: seven years, but probably even younger. Children in those days probably had the same status as slaves, but Jewish children had a slightly higher status and position in their families.

The conclusion of the study shows that the synoptics used children as *periphrasis* in two cases: 'Jesus and the children', 'Who is the greatest?' (those who at first seemed to be the opposite). They use children *per se* in the texts about 'The entrance ticket of heaven' and 'The demand of discipleship'. Finally I have come to the conclusion that the last story about Jesus as a child deals with both of them: *per se* and *periphrasis*.

Key-words: Jesus and children, children, synoptic', Mark/Matt/Luke and children, Children as *periphrasis*, Children *per se*, Children in the Gospels.

1	Inledning	1
1.1	Syfte	1
1.2	Frågeställning	2
1.3	Teori och metod	2
1.4	Material	3
1.5	Avgränsningar	4
1.6	Disposition	4
1.7	Centrala ord och begrepp	4
1.8	Forskningsöversikt	5
2	Bakgrund	8
2.1	Familj och barn	8
2.1.1	Romersk tradition	8
2.1.2	Judisk tradition	10
3	Perikoper	12
3.1	'Jesus och barnen' Mark 10:13-16; Matt 19:13-15; Luk 18:15-17.	13
3.1.1	Närkontext	13
3.1.2	Vers I: 'Barnen som togs till Jesus'	13
3.1.3	Vers II: 'Låt barnen komma till mig'	16
3.1.4	Vers III: 'Som ett barn'	18
3.1.5	Vers IV: 'Jesus lägger händerna på barnen'	19
3.2	'Vem är störst?' Mark 9:36-37; Matt 18:2-5; Luk 9:47-48.	21
3.2.1	Närkontext	21
3.2.2	Vers I: 'Ett barn tas fram'	22
3.2.3	Vers II: 'Den som tar emot ett barn'	24
3.3	'Himlens inträdesbiljett' Mark 10:24, 29; Matt 19:23, 26-31; Luk 18:28-30	26
3.3.1	Närkontext	26
3.3.2	Vers I: 'Inträdet i himlen'	27
3.3.3	Vers II: 'Lämna allt'	28
3.4	'Lärjungaskapets krav' Matt 10:37; Luk 14:26	30
3.4.1	Närkontext	30
3.4.2	Vers I: 'Hata sina barn'	31
3.4.3	Analys och kommentar	31
3.5	'Barnet Jesus' Matt 2:1-23	32
3.5.1	Närkontext	32

3.5.2	'Barnet Jesus'	32
3.5.3	Analys och kommentar	32
4	Slutdiskussion	34
4.1	Barnet i den antika världen under det första århundradet	34
4.2	Jesus förhållningssätt till barn enligt texterna	35
4.2.1	Känslor och handling	35
4.2.2	Talar Jesus till eller med barnen?	36
4.2.3	Brott mot gängse kutym	37
4.3	Synoptikerna och texterna utifrån sin kontext	38
5	Slutsatser och Sammanfattning	40
5.1	De aktuella perikoperna	40
5.2	Svaret på problemformuleringen	42
5.3	Sammanfattning	44
6	Appendix	47
6.1	Abbreviationer	47
6.2	Bibliografi	48
6.3	Bilagor: aktuella perikoper	51
6.3.1	'Jesus och barnen'	51
6.3.2	'Vem är störst?'	52
6.3.3	'Himlens inträdesbiljett'	53
6.3.4	'Lärjungaskapets krav'	53
6.3.5	'Barnet Jesus'	54
6.4	Bilagor: övriga perikoper	56
6.4.1	'Svärd och splittring'	56
6.4.2	'Ta ditt kors'	56
6.4.3	'Mannen med en förtvinad hand samt Kvinnan med blödningar'	56
6.4.4	'Jesu familj'	58
6.4.5	'Jesus och den lame samt kvinnan med blödningar'	58
6.4.6	'De gick hem'	58
6.4.7	'En syrisk-fenikisk kvinnas tro	58

1 Inledning

”Jesus älskar alla barnen, alla barnen på vår jord”. Så lød budskapet i en sång som sjöngs flitigt i min barndoms kyrka och sången flätades ofta ihop med berättelserna från Nya Testamentets evangelier där Jesus dels välsignar barn¹ och dels undervisar sina lärjungar genom att använda ett barn i pedagogiskt syfte.² Lika ofta sjöng vi Britt G. Hallqvists barnsång ”Vem är det som kommer på vägen?” som berättar sin solskenshistoria om barnen som sprang till Jesus och deras glada mammor.³ Lite senare sjöng vi i ungdomskören en sång av Frank Ådahl vars refräng lød: ”Att lämna allt och följa mig, kan kosta dig ditt liv”. Trots sin vackra melodi lämnade den en besk eftersmak i munnen på mig; vad då förlora sitt liv? Vid fortsatta bibelstudier uppdagades bibeltexterna i den ’vuxna’ översättning och jag insåg att texterna om Jesus och barnen kunde läsas och tolkas på fler än ett sätt, särskilt när de sattes i relation till andra texter. Dessutom fann jag i evangelierna andra texter som understödde Ådahls sångtext, inte lika sympatiska Jesusord som de två förstnämnda, utan här uppmanades vi att lämna våra barn för Jesu skull.⁴ Inte nog med det; familjer kommer bli osams och hata varandra p.g.a. Jesus enligt honom själv.⁵ Uppmanade verkligen Jesus människor att lämna sina barn för hans skull? För mig stod det budskapet i stark kontrast till mannen som sades älska alla barn. Vad säger det om Jesusbarnet själv?⁶ Älskade inte Jesus alla barnen, var inte mammorna glada, ska vi överge våra barn eller vad menar evangelierna egentligen?

1.1 Syfte

Avsikten med denna uppsats är att sätta fokus på vad synoptikerna (Markus, Matteus och Lukas) kan ha avsett att förmedla med de berättelser där de låter Jesus tala om barn samt använder det grekiska ordet παιδίον som oftast översätts barn, litet barn, spädbarn men också slav.⁷ Syftet med uppsatsen är att försöka förstå vad synoptikerna, genom sina beskrivningar av Jesus attityd och förhållningssätt till barn, ville lyfta fram, med speciellt fokus på barn i

¹ Se Mark 10:13-16; Matt 19:13-15 och Luk 18:15-17, hädanefter kommer dessa tre texter refereras till som

² Se Mark 9:36-37; Matt 18:2-5 och Luk 9:47-48, hädanefter kommer dessa tre texter refereras till som ’Vem är störst?’. Se nedan bilaga 6.3.2 ’Vem är störst?’.

³ Svenska, Psalm 41, 81.

⁴ Se Mark 10:24, 29; Matt 19:23, 29 och Luk 18:24, 29, hädanefter kommer dessa tre texter refereras till som ’Himlens inträdesbiljett’. Se nedan bilaga 6.3.3 ’Himlens inträdesbiljett’.

⁵ Se nedan bilaga 6.4.1 Svärd och splittring, samt Luk 14:26, ”Om någon kommer till mig utan att hata sin far och sin mor och sin hustru och sina barn och sina syskon och därtill sitt eget liv, kan han inte vara min lärjunge.”

⁶ Se Matt 2:1-23, hädanefter kommer denna text refereras till som ’Barnet Jesus’.

⁷ BDAG, παιδίον, 749.

perikoperna om 'Jesus och barnen', 'Vem är störst?', 'Himlens inträdesbiljett', 'Lärjungaskapets krav' samt 'Barnet Jesus'.

1.2 Frågeställning

Uppsatsen arbetar med frågan: Vad kan synoptikernas författare ha avsett att förmedla i och med användandet av 'barn' utifrån de utvalda perikoperna som till synes behandlar Jesus förhållningssätt till barn. Frågan leder till följdfrågor: vilka begrepp använde synoptikerna för att beskriva barn och vilken innebörd hade de begreppen i sin historiska kontext; vilka slutsatser kan göras utifrån barnens genus, ålder och klass, samt differentierade sig synoptikernas Jesus förhållningssätt till barn från gängse kutym? Handlar perikoperna om barn *per se* eller blir omnämmandet av barnen ett pedagogiskt verktyg som en *periphrasis* för att förmedla ett djupare budskap?

1.3 Teori och metod

För att kunna svara på frågeställningen används en komparativ metod med textanalys ur ett sociokulturellt perspektiv med en språklig analys av vissa, ur perikoperna, utvalda begrepp som grund. Vad gäller språket kommer dess pragmatiska och semantiska dimensioner belysas⁸. Grunden läggs i den s.k. tre-världsmodellen där texter, konkret historisk kontext, sociokultur och teologi studeras och vävs samman för att skapa förståelse och perspektiv.⁹

Perikoperna sätts in i sina historiska kontexter för att bilden ska bli så tydlig som möjlig; ett samspel mellan den stora helheten (evangeliet och kontexten) och delarna (de av synoptikerna utvalda begreppen och perspektiven) kan tillsammans bidra till en aning om vad varje synoptiker kan ha tänkt förmedla. Förförståelse av begreppens dåtida betydelse och implikationerna därav spelar roll för hur delarna i helheten ska utläsas och förstås av oss idag.¹⁰ Barnets status och förhållande till vuxna och vice versa, sätts i paritet med perikopernas texter för att kunna se huruvida texternas Jesus agerade på ett sätt som kan antyda att han behandlade barn annorlunda än sin samtid.

För att finna vad tidigare forskning i ämnet har presenterat söktes artiklar genom Göteborgs universitetsbibliotek olika sökfunktioner samt litteratur där somt beställdes in via Libris från bibliotek över hela Sverige eller köptes in från Storbritannien och USA.

⁸ Olsson, "Vägar", 395.

⁹ Gerdmar och Syreeni, *Vägar*, 71-72.

¹⁰ Gerdmar och Syreeni, *Vägar*, 31.

1.4 Material

Studien utgår från den grekiska grundtexten i Nestle och Alands *Novum Testamentum Graece* (NTG), upplaga nr 27.

De utvalda perikoperna är hämtade ur Nya Testamentets tre första evangelier och är som följer:

- Mark 10:13-16; Matt 19:13-15 samt Luk 18:15-17: 'Jesus och barnen'.
- Mark 9:36-37; Matt 18:2-5 samt Luk 9:47-48: 'Vem är störst?'.
- Mark 10:24, 29; Matt 19:23, 29 samt Luk 18:24, 29: 'Himlens inträdesbiljett'.
- Matt 10:37 samt Luk 14:26: 'Lärjungaskapets krav'.
- Matt 2:1-23: 'Barnet Jesus'.

Titlarna ovan används för att förenkla referenserna till synoptikernas respektive texter, eller för att beskriva ett textavsnitt som t.ex. Matt 2:1-23: 'Barnet Jesus'. Texterna kommer att studeras utifrån de implikationer som de generar i förhållande till arbetets frågeställning.¹¹

Perikopernas översättningar är hämtade från den senaste svenska bibelöversättningen från *Bibel 2000 (B2000)*. Utöver den refereras även vid enstaka tillfällen till *New International Version (NIV)*, *New King James Version (NKJV)*, *Gustav Vasas Bibel* från 1541 (*GV41*), den svenska bibelöversättningen från 1917 (*B1917*) samt *Bibelen 2011* på bokmål och nynorsk. När citat från Nya Testamentet förekommer är den grekiska texten alltid hämtad från *NTG* och översättningarna från *B2000* om inget annat anges.

I uppsatsen bearbetas och presenteras evangelierna i en annan ordning än i Nya Testamentet vilket innebär att Markus analyseras före Matteus och Lukas, då Markus troligen skrevs före de andra två och delvis anses ligga till grund för dem.¹²

Anledningen till att just dessa texter valts är i de första två fallen att de var helt synoptiska och i de följande två fallen att de behandlade de texter som ställts i kontrast till de två första. Den tredje texten är inte synoptisk, men valdes p.g.a. den relation som den tolkas ha med Matteus version av 'Jesus och barnen'. Två tidigare forskare, Betsworth och van Aarde, hänvisar också till kopplingen mellan de två texterna.¹³

¹¹ Samtliga texter återfinns nedan **6.3 Bilagor: aktuella perikoper**.

¹² Winnige, "Evangelierna", 206-222 samt Culpepper, "Gospel", 9.

¹³ Betsworth, "Child", 1-14 samt Aarde, "Jesus", 127-146.

1.5 Avgränsningar

Valet av synoptikerna som utgångspunkt har inneburit att varken Gamla Testamentet, Johannes-evangeliet eller övriga nytestamentliga texter kommit att användas p.g.a. arbetets ramverk. Av samma anledning har även övriga berättelser som förekommer i synoptikerna där barn har omnämnts inte varit aktuella för analys.

1.6 Disposition

Uppsatsen är uppbyggd i fyra delar; inledningen beskriver uppsatsens syfte och frågeställning, redogör för teori, metod, material, avgränsningar, arbetets disposition, centrala ord och begrepp samt en forskningsöversikt. Den andra delen utgörs dels av en bakgrundsredogörelse för romerska och judiska barns historiska kontext under det första århundradet, dels av en kortare översyn av synoptikernas problematik och tillkomsthistoria. Den tredje delen analyserar de fem perikoperna mer eller mindre detaljerat. I den fjärde delen diskuteras egna reflektioner och de resultat som arbetet genererar och som har relevans för frågeställningen. I del fem presenteras de slutsatser, som slutdiskussionen genererat och en sammanfattning görs. Arbetet avslutas med ett appendix innehållande abbreviationer, bibliografi och bilagor.

1.7 Centrala ord och begrepp

Gud: I arbetet avser begreppet Gud den gud som inom kristendomen kallas Gud, skapare och fader. Versal kommer att användas i begreppet då det stavas så hos synoptikerna enligt *B2000*.

Pater Familias: Begreppen avser i detta arbete det dåtida patriarkala samhällets familjeöverhuvud: främst den romerske *pater familias* men ibland även den judiske familjefadern.¹⁴

Periphrasis: är en ofta förekommande retorisk figur som ”ersätter ett namn på någon/något med ett beskrivande ord/en beskrivande fras som hämtar sin inspiration från en egenskap eller en kvalitet som personen/saken har. På svenska översätts begreppet Symbolisering med hjälp av egenskap.¹⁵

¹⁴ Nathan, *Family*, 6-10.

¹⁵ Hanefalk, Hedlund och Lindholm, *Retorisk, Periphrasis*, 302.

Sannerligen: I arbetet används begreppet 'Sannerligen' för att markera de tillfällen när det sker en profetisk symbolhandling genom de profetiskt laddade och emfatiska orden ἀμήν λέγω ὑμῖν (amen, jag säger er/Sannerligen, jag säger er), läggs i Jesus mun av synoptikerna.¹⁶

Signifikant vuxen: Eftersom arbetet kommer att behandla relationer mellan barn och vuxna beskriver begreppet signifikant vuxen en vuxen eller äldre person som hade en nära relation och visade stor omsorg/välvilja för ett barn oavsett om hen var förälder eller inte.

Symbolisering med hjälp av egenskap: se ovan *Periphrasis*.¹⁷

Synoptikerna: När de tre författarna till Markus, Matteus och Lukas förekommer tillsammans presenteras de i arbetet som 'synoptikerna' och var för sig med namnet eller 'författaren'. I den löpande texten benämns evangelierna och deras författare enligt följande: Markus, Matteus och Lukas.

Torah: Det judiska begreppet för Pentateuken (1-5 Mosebok) som i uppsatsen förekommer och benämns Genesis (Gen, 1:a Mosebok), Exodus (Ex, 2:a Mosebok) samt Deuteronomium (Dt, 5:e Mosebok).

Utvidgad familj: Inom den engelska litteraturen som utlägger romarrikets historia återkommer begreppet "extended family" vilket i denna uppsats översätts med utvidgad familj/utvidgade familjer.¹⁸

1.8 Forskningsöversikt

Urvalet i den mängd av forskningslitteratur som finns angående synoptikerna och den historiska kontexten kring de aktuella perikoperna, har gjorts och den litteratur som specifikt behandlar synoptikerna, Jesus och barn presenteras nedan, resterande litteratur i bibliografen.

John T. Carroll skrev 2001 en artikel med titeln "Children in the Bible", i vilken antikens syn på barn beskrivs och sätts i relation till synoptikerna. Vidare särskiljer Carroll på synoptikernas olika perspektiv av berättelserna där Jesus möter barn och/eller undervisar åhörare med hjälp av verkliga barn och barn som förebilder. Markus perspektiv på berättelsen ligger i spännvidden mellan barnet och den tro och förståelse som de tröga lärjungarna uppvisar. Barnen blir den världsbild som återspeglar relationen mellan människan och Gud.

¹⁶ *BDAG*, ἀμήν, 374.

¹⁷ Hanefalk, Hedlund och Lindholm, *Retorisk*, Symbolisering med hjälp av egenskap, 302.

¹⁸ Nathan, *Family*, 6-10 samt i **2:1 Familj och barn**.

Matteus låter barnet bli en förebild för de lite förståndigare lärjungarna och världens ledare. Lukas fokuserar på barnets – fattiga och syndares - världsliga status som maktlöst och relativt värdelöst i förhållande till den omvända hierarkin i himmelriket.¹⁹

År 2004 publicerade Andries G. van Aarde en artikel med titeln ”Jesus’ Affection Towards Children and Matthew’s Tale of Two Kings”. Aarde tar upp Matteus barndomsberättelse där barnet (namnlöst i texten men underförstått Jesus, judarnas kung och Guds son) framställs som utsatt, värnlöst och hotat av kung Herodes den Store, samt helt beroende av sin styvfars agerande och Guds omsorg. Ett barn med ogift mor, fosterfar, långt hemifrån, och så småningom flykting står dock under Guds försyn och omsorg. Trots ett dåligt utgångsläge så blir barnet mänsklighetens väg till Gud enligt Aarde.²⁰

År 2008 gavs boken *The Child in the Bible* ut och i den återfinns två artiklar med relevans för detta arbete. Den första av dessa två artiklar är ”Children in the Gospel of Mark, with Special Attention to Jesus’ Blessing of the Children (Mark 10:13-16) and the Purpose of Mark”, författad av Judith M. Gundry. Gundry studerar berättelserna om barn som förekommer i Markus evangelium: barn som arvtagare till himmelriket, Jesu egna barn, adopterade barn, barnen i Jesus familj, relationen barn-föräldrar, judiska och romerska barn samt den omvända hierarkiska ordning som Markus presenterar; hur han använder barn för att föra fram sitt budskap samt vad det kan tänkas innebära att vara som ett barn.²¹

Den andra artikeln med relevans från *The Child in the Bible* skrevs av John T. Carroll som återigen tar sig an barnen i Bibeln; denna gång behandlas barnperspektivet i Lukas-evangeliet. Titeln är ”What Then Will This Child Become?: Perspectives on Children in the Gospel of Luke”. Carroll presenterar Lukas syn på Guds rikes hierarki som väsensskild från antikens hierarki, med tanke på barnens statusplacering som förebild. Han menar vidare att Lukas var tydlig med konsekvenserna för Guds rikes utbredande; splittring, hat och konflikter var att vänta, men att hata behövde nödvändigtvis inte vara detsamma som att önska föräldrar, syskon, fruar och barn något ont. Balansen vägs upp av budet om att visa aktning för far och mor²² och att varje fiende ska älskas²³. Att följa Jesus innebär att ge upp sin gamla identitet

¹⁹ Carroll, ”Children”, 121-134.

²⁰ Aarde, ”Jesus”, 127-146.

²¹ Gundry, ”Children”, 143-176.

²² Se Dt 5:16, ”Visa aktning för din far och din mor, så som Herren, din Gud, har befallt dig, så att du får leva länge och det går dig väl i det land som Herren, din Gud, ger dig.”

²³ Se Matt 5:44, ”Men jag säger er: älska era fiender och be för dem som förföljer er.”

och träda in i den nya familjen där alla tar emot Jesus som barn gör – för sin överlevnads skull.²⁴

År 2010 skrev Sharon Betsworth sin artikel ”The Child and Jesus in the Gospel of Matthew” I den knyter hon samman barnet Jesus i Matt 2: 1-23 med Jesus undervisning om barnen i Matt 18:2-5 genom att sätta fokus just på begreppet ’barn’. Fram träder bilden av ett barn: sårbart, dödshotat och helt beroende av Gud och ansvarstagande människor. Barnet blir i Betsworths tolkning en berättelse om varje människa samt Jesus själv; inte bara som nyfött barn utan också som ansvarstagande vuxen i relation till andra ’barn’ och slutligen som det maktlösa, utlämnade och dödshotade vuxna barnet; helt beroende av Guds nåd när människorna sviker. Betsworth skissar vidare utifrån perspektivet barnet som förebild för lärjungaskap och inträdesbiljett till evigheten. Matteus-evangeliets barnabudskap konkluderas sålunda: att efterlikna och ta emot det nyfödda barnet är att bli lik och ta emot Jesus.²⁵

Samma år, 2010, ifrågasätts - inte utan viss vanda – vår tids självklara bild av en barnaälskande Jesus i artikeln ”Jesus Loves the Little Children?” av Bonnie Miller-McLemore som frågar sig om inte bilden blivit en hyperbol som odlats och förädlats av kristenheten och kyrkan, då vetenskapliga studier också kan visa på något annat. Många gånger används värdeladdade begrepp i samband med studier om Jesus och barnen. Sammantaget leder detta till att Miller-McLemore vill sätta bilden av den barnaälskande Jesus in i sin historiska kontext. Med hjälp av tidigare forskning målar författaren en lite annorlunda bild av synoptikernas Jesus och judars inställning till barn.²⁶

²⁴ Carroll, ”Child”, 187.

²⁵ Betsworth, ”Child”, 1-14.

²⁶ Miller-McLemore, ”Jesus”, 1-35.

2 Bakgrund

För att beskriva bakgrunden har två indelningar gjorts, den första behandlar familj och barn under det första århundradet och den andra presenterar synoptikernas tillkomsthistoria.

2.1 Familj och barn

För att kunna tolka huruvida Jesus förhållningssätt gentemot barn skiljde sig från den tidens kontext krävs förförståelse, sålunda följer en kort utläggning om hur barns situation, levnadsförhållanden och relationer kan ha sett ut under det första århundradet. Osiek och Balch påpekar att i sökandet efter information om barn är forskare hänvisade till lagtexter, litteratur och arkeologiska fynd, så som bildmaterial och inskriptioner, s.k. epigrafer; lagtexterna bidrar med kunskap om och förståelse för hur den antika familjen var uppbyggd och vad som gällde för olika individer i samhällets hierarkier: litteraturen bidrar med viss information om hur det var att vara barn under det första århundradet, dock inte utan tolkning av och antaganden utifrån texten.²⁷ En övervägande del av allt arkeologiskt material som finns kvar idag från den aktuella tiden var producerat för den tidens kultur- och maktelit: aristokratin, vilket omedelbart skapar ett dilemma då denna klass endast utgjorde en liten minoritet, knappa 3 %, av befolkningen.²⁸ Det krävs en oerhört stor medvetenhet kring detta vid fortsatt läsning och ur den medvetenheten bör en viss försiktighet växa fram om hur lite kunskap vi faktiskt har om majoriteten av antikens människor i allmänhet, och barn i synnerhet.²⁹ Först kommer den romerska traditionen studeras följt av den judiska som Jesus själv levde i.

2.1.1 Romersk tradition

Inledningsvis presenteras en relativt typisk klassisk romersk familj (*familian*), vilken styrdes av familjens äldste man och överhuvud, *pater familias*, vars ord regerade allt och alla inom *familian*; utöver fru och legitima barn kunde även inkluderas illegitima barn, slavar, inackorderingar, affärsklienter och även djur, vilka kännetecknar en så kallad utvidgad familj.³⁰

Många romerska barn levde i sådana utvidgade familjer (ett mikrokosmos av relationer, band, status och tillhörigheter), där styvmödrar/fäder, hel-, halv- och styvsyskon levde tillsammans

²⁷ Osiek och Balch, *Families*, 36-38 samt Janson, *Romare*, 103-109.

²⁸ Osiek och Balch, *Families*, 36-38.

²⁹ Nathan, *Family*, 3-4.

³⁰ Nathan, *Family*, 6-10.

med *alumnis* (hittebarn, fosterbarn, illegitima barn, klienters (de som ingick i *familian*) barn) och/eller *vernaes* (surrogatbarn, utomäktenskapliga barn, slavkvinnors barn som fötts inom *familian*): de barn *pater familia* kunde ha fattat tycke till, samt barn som modern/styvmödrar eventuellt fått med från tidigare äktenskap. Vid en skilsmässa tog fadern med sig de barn han önskade, främst de legitima. Om *pater familias* dog följde de legitima barnen med modern in i nästa äktenskap och tillhörde henne därmed för alltid, medan de nya halvsyskonen tillhörde den nye fadern. Barnens åldrar i ett hushåll kunde variera allt beroende på olika mödrars generationer till legitima och illegitima halvsyskon som kunde ha fötts i princip på samma dag.³¹ För många barn innebar detta att de biologiska föräldrarna kunde försvinna (genom dödsfall eller skilsmässor), och nya tillkomma. Signifikanta vuxna kunde ersätta en biologisk förälder och epigrafer vittnar om detta, liksom begrepp som det latinska *tata* och *mamma* vilka, enligt Janson, kunde ges till människor som inte var biologiska föräldrar.³²

Antalet barn per familj var relativt lågt p.g.a. hög barnadödlighet (aborter, spädbarnsdöd, utsättning/barnamord eller sjukdom).³³ Spädbarnsdödligheten kan uppskattningsvis ha varit så hög som 30 %. Av de som överlevde spädbarnsåren dog ytterligare 30 % innan de fyllt sex år; efter 16 år hade ytterligare 60 % av de kvarvarande avlidit av sjukdomar, svält och krig.³⁴ Av hundra nyfödda barn överlevde cirka tjugo till sin sextonårsdag. Barn/syskon kom och barn/syskon dog och det tycks troligt att ett barn upplevde åtminstone två syskons dödsfall innan det nått vuxen ålder.³⁵ Ett nyfött barn bedömdes huruvida det skulle få leva eller ej. Om barnet, av någon anledning (fel kön/missbildat/inte perfekt i faderns ögon/osäkerhet kring faderskapet), inte togs till nåder beslöt *pater familias* om utsättning vilket i praktiken innebar att barnet oftast såldes eller fick växa upp som slav, eller togs av daga.³⁶ Carroll hävdar dock att man genom gravstenstexter, bevarade brev och andra texter (t.ex. från Cicero till Atticus och i 4 Mack 15:4) också kan läsa om barn som älskades högt av sina föräldrar och signifikanta vuxna vilket tillsammans med behovet av ättlingar för en tryggad ålderdom vittnar om att barnen var viktiga och räknades med.³⁷

³¹ Osiek och Balch, *Families*, 61-67.

³² Janson, *Romare*, 103 -109.

³³ Banér, *Bilden*, 18.

³⁴ Culpepper, "Gospel", 344.

³⁵ Janson, *Romare*, 103 -104.

³⁶ Nathan, *Family*, 24-25 samt Osiek och Balch, *Families*, 61-68.

³⁷ Carroll, "Children", 122.

Det vi idag känner som individualism var i princip obefintligt; varje individ var underställd religion, kollektiv, *pater familias* och hushållets fasta sociala enhet.³⁸ Hellenismens intåg hade dock medfört att barnet rent formellt återupptäcktes inom områden som poesi och konst men då avbildade som miniatyrvuxna.³⁹ Synoptikernas presentation av barn som modeller och förebilder torde därför ha upplevts som annorlunda, omstörtande eller till och med chockerande för många romare. För kristustroende romare uppdagades ytterligare en familjekonstellation där barnens position differentierades och upphöjdes, Jesus var bror och Gud fader.⁴⁰

2.1.2 Judisk tradition

Det är uppenbart att detta första århundrade var den vuxne mannens era hos både romare och judar; den patriarkala strukturen återfanns också hos judarna vilket innebar att familjens manliga överhuvud företrädde både kvinnor och barn, vilka definierades som hans att förfoga över.⁴¹ Familjebildningen var viktig och barnalstrandet likaså; enligt bl.a. Bengtsson sågs barn som en välsignelse från Gud; Abraham välsignades enligt Bibeln med oräkneliga ättlingar och hela Israels folk räknades som Guds barn.⁴² Aarde hävdar att ett barns lagliga existens uppstod först när fadern offentligt meddelade dess namn, och drar därmed slutsatsen att välsignandet av ett barn var detsamma som ett accepterande, att inte välsigna var detsamma som att förskjuta dem från hemmet och överge dem.⁴³

Barn inom judendomen fick inte sättas ut eller aborteras, enligt Carroll, och i Torahn betonas vikten av barnens inläring av lagen där Mose föregår med gott exempel när han försöker inpränta vikten av historieåtergivandet i folket.⁴⁴ Carroll beskriver dock synen på det judiska barnet som ignorant och odisciplinerat, från både GT och i rabbinska texter, där barn behandlas avvisande liksom även kvinnor och slavar.⁴⁵ Även Luz menar att judiska barn ofta betraktades negativt; delvis för att de inte ansågs kunna fatta kloka beslut (de jämfördes ofta med döva, stumma och svagsinta).⁴⁶ Gundry utvecklar det hela genom att peka på kunskapen

³⁸ Hartman, *Markusevangeliet*, 391.

³⁹ *TDNT*, πᾶς, 641-646.

⁴⁰ Bengtsson, "Tro", 117-120, *TDNT*, πᾶς, 645 samt Gen 22:17, "skall jag välsigna dig och göra dina ättlingar talrika som stjärnorna på himlen [...]."

⁴¹ Carroll, "Children", 178.

⁴² Bengtsson, "Tro", 117-120 samt *TDNT*, πᾶς, 645.

⁴³ Aarde, "Jesus", 133-134.

⁴⁴ Carroll, "Children", 122, Dt 6:7, "Du skall inpränta dem i dina barn [...]" samt Ex 12:26-27, 13:8-9, "Och när era barn frågar er: Vad betyder detta bruk? skall ni svara: [...]", "Den dagen skall du säga till din son: 'Detta sker till minne av det som Herren gjorde för mig då jag drog ut ur Egypten.'"

⁴⁵ Carroll, "Children", 123.

⁴⁶ Luz, *Matthew*, 428.

att omskärelsen som utförs på det ofullständiga barnet fullkomnas när barnet kan uppfylla, utföra och förstå lagens bud, något som sker först under tonårstiden.⁴⁷

Enligt Miller-McLemore var barnen självklara deltagare och mottagare i de religiösa sammanhangen; vilket kan tyda på att Jesus som jude i sin judiska kontext inte torde behandla barn mer annorlunda än övriga judiska män.⁴⁸ Snarare, menar Miller-McLemore, har teologers iver att framställa den kristne Jesus som exceptionellt annorlunda i sin gudomliga mänsklighet och kärlek till barnen inneburit att man ignorerat de tecken på kärlek till barn som faktiskt finns beskrivna i den grek-romerska, men framför allt judiska världen.⁴⁹ Ett viktigt perspektiv vid interpretationer av NT-texter är sålunda medvetenheten om att undvika tanken: om Jesus gjorde x, gjorde judarna y, eller, bara för att Jesus tog barnen i famnen så gjorde judarna inte det; ett sådant perspektiv skapar en alienation som förmodligen är långt ifrån historiskt korrekt.⁵⁰

Vad gäller evangeliet och barnen bör det påpekas att evangeliet skrevs i en patriarkal judisk kontext. Hartman menar att omnämmandet av barn i texterna till viss del skrevs för att erinra varje barn om budet att visa aktning för mor och far⁵¹, men oftare som pedagogiskt redskap för att upplysa vuxna om vilka religiösa och andliga plikter som ålades dem.⁵² När evangelisten Markus skriver att människan måste ta ”emot Guds rike som ett barn” för att komma dit in, presenterar han sålunda ett ideal som gick stick i stäv med den tidens hierarkiska system där den vuxne mannen var förebild och utgångspunkt.

⁴⁷ Gundry, ”Children”, 169-170.

⁴⁸ Miller-McLemore, ”Jesus”, 10.

⁴⁹ Miller-McLemore, ”Jesus”, 12.

⁵⁰ Miller-McLemore, ”Jesus”, 16-17.

⁵¹ Se Dt 5:16, ”Visa aktning för din far och din mor, så som Herren, din Gud, har befallt dig, så att du får leva länge och det går dig väl i det land som Herren, din Gud, ger dig”.

⁵² Hartman, *Markusevangeliet*, 389.

3 Perikoper

Nedan följer en presentation av de utvalda texterna som kommer att sättas in i sin kontext, jämföras och analyseras tillsammans med utvalda grekiska begrepp och tidigare forskning för att kunna avgöra arbetets huvudfråga. Varje text kommer först att sättas in i sitt textsammanhang, för att sedan studeras vers för vers genom presentation av först den grekiska texten från *NTG* och den följs av den svenska översättningen *B2000*. De grekiska ord som kommer studeras är markerade med fetstil. De differenser eller intressanta ord i texterna som tas upp i analysen markeras genom understrykning. En sammanfattning av det relevanta och anmärkningsvärda kommer att göras för varje synoptiker. Sedan analyseras och kommenteras materialet. Några jämförelser från andra översättningar kommer att göras när det anses vara relevant för arbetet. De utvalda texterna⁵³ är:

- Mark 10:13-16; Matt 19:13-15 samt Luk 18:15-17. Dessa texter har getts den sammanfattande rubriken 'Jesus och barnen'.
- Mark 9:36-37; Matt 18:2-5 samt Luk 9:47-48. Dessa texter har getts den sammanfattande rubriken 'Vem är störst?'.
- Mark 10:24, 9-30; Matt 19:26-31 samt Luk 18:28-30. Dessa texter har getts den sammanfattande rubriken 'Himlens inträdesbiljett'.
- Matt 10:37 samt Luk 14:26. Dessa texter har getts den sammanfattande rubriken 'Lärjungaskapets krav'.
- Matt 2:1-23. Denna text har getts rubriken 'Barnet Jesus' och trots att den inte är en synoptisk text har den relevans för arbetets frågeställning och därmed sin plats.

Samtliga texter kommer att behandlas enligt följande nedan:

- Berättelserna behandlas en i taget, 'Jesus och barnen', 'Vem är störst?' o.s.v.
- Texterna sätts in i sin bibliska kontext.
- Sedan presenteras varje vers var för sig, med något undantag.
- Efter verserna följer en sammanfattning av respektive synoptikers text där fokus sätts på det som är relevant för arbetet.
- Till sist jämförs, analyseras och kommenteras materialet utifrån sitt historiska, pragmatiska, semantiska och till viss del grammatiska perspektiv.

⁵³ Se nedan **6.3 Bilagor: aktuella perikoper**.

3.1 'Jesus och barnen' Mark 10:13-16; Matt 19:13-15; Luk 18:15-17.

Nedan följer presentation av synoptikernas respektive berättelse om 'Jesus och barnen'.

3.1.1 Närbakgrund

Markus: Berättelsen förläggs i evangeliets andra del som behandlar vandringen mot Jerusalem.⁵⁴ På vandringen har läsaren förts genom Kafarnaum för att nu stanna upp i Judéen, öster om Jordan, innan det bär vidare mot Jeriko. Texten som föregår den aktuella perikopen behandlar äktenskap och skilsmässa där Jesus sätts på prov av fariséer, och texten som följer berättar om svårigheten att komma in i Guds rike. Slutet närmar sig, Jerusalem är nära och den tredje förutsägelsen om lidandet yttras inom kort.

Matteus: Perikopen presenteras i evangeliets tionde avdelning som behandlar Jesus verksamhet i Judéen och Jerusalem.⁵⁵ Matteus behåller Markus ordning och låter både föregående och efterföljande berättelse kvarstå.

Lukas: Även Lukas förlägger berättelsen till slutet av färden mot Jerusalem samt i den nionde delen av sitt evangelium. Det är dock osäkert var på färdvägen vi befinner oss. Den senaste geografiska notering Lukas gjort förhöll sig någonstans vid gränsen mellan Samarien och Galileen och 59 verser senare meddelas att Jesus och lärjungarna snart nalkas Jeriko. Lukas byter ut Markus val av föregående text mot liknelsen om farisén och tull-indrivaren. Dock väljer han att behålla Markus efterföljande perikop om svårigheten att komma in i Guds rike.

3.1.2 Vers I: 'Barnen som togs till Jesus'

Vers I behandlar följande texter: Mark 10:13; Matt 19:13 samt Luk 18:15 och rubriceras 'Barnen som togs till Jesus'.

Mark 10:13	Matt 19:13	Luk 18:15
13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδιά ἵνα αὐτῶν ἄψηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς	13 Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδιά ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῆ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.	15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἄπηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς.
13 Folk kom till honom med barn för att han skulle <u>röra</u> vid dem. Men lärjungarna <u>visade bort</u> dem.	13 Sedan kom man till honom med barn, för att han skulle <u>lägga händerna på dem och be</u> . Lärjungarna visade bort dem,	15 Folk kom <u>också</u> fram med <u>sina</u> barn till honom för att han skulle röra vid dem. Lärjungarna <u>fick se det</u> och visade bort dem,

⁵⁴ Winninge, "Evangelierna", 209.

⁵⁵ Winninge, "Evangelierna", 215.

Markus: Folk försökte komma till honom med barn för att han skulle röra vid dem.

Lärjungarna visade bort dem.

Matteus: Man kom till honom med barn för att han skulle lägga händerna på dem och be.

Lärjungarna visade bort dem.

Lukas: Folk kom också fram till honom med sina barn för att han skulle röra vid dem.

Lärjungarna upptäckte det och visade bort dem.

Analys och kommentarer: Substantivet med mest dignitet för denna uppsats är παιδίον vilket är en diminutivform av παῖς (här brukat som ett neutrum i pluralform och i ackusativ ställning) och återkommer två gånger vardera hos synoptikerna, medan παιδίον (en maskulin pluralform i ackusativ ställning) används blott en gång av Mark och Luk.⁵⁶ Diminutivformen påvisar ett förminskande av begreppet 'barn' till 'ett mycket litet barn'; båda orden handlar om barn som ännu inte nått tonåren, men παιδίον har en övre åldersgräns på sju år.⁵⁷ Den övre åldersgränsen för τέκνον, som också kan översättas med barn, verkar obefintlig medan βρέφος annonserar späda år eller t.o.m. foster, ännu inne i sin moders mage.⁵⁸ I vissa sammanhang kan παιδίον bli en *periphrasis* för outvecklad intelligens eller en referens till social status.⁵⁹ Detta skulle, enligt Edwards, kunna tyda på att det är barnen själva/*per se*, och deras hjälplöshet som är berättelsens fokus – det är inte vad de ÄR som är det viktiga utan snarare allt det som de INTE är.⁶⁰ I den första delen av perikoperna brukas substantivet παιδίον i neutrumform i plural – av παιδία – vilket gör att barnens könstillhörighet är omöjligt att fastställa, vilket torde indikera att det var barn av båda könen som bars fram, vilket förordar *periphrasis*. Tidigare i texterna har Jesus utfört under med både flickor och pojkar, män och kvinnor, från alla samhällsklasser och folkslag vilket vittnar om något unikt för sin tid: jämlikhet mellan kön, ålder, status och ursprung. Lukas väljer att använda βρέφη, av βρέφος, stället för παιδία vilket indikerar barnens ringa ålder i ordets betydelse av foster eller spädbarn.⁶¹ I den svenska översättningen från 1917 har man tillfört ”späda” vilket utesluts av *GV41* och *B2000*.⁶² Lukas val av βρέφη kan synas märklig men är en term som

⁵⁶ *BDAG*, παιδίον, 749.

⁵⁷ *BDAG*, παιδίον, 749-750.

⁵⁸ *BDAG*, τέκνον, 994 samt βρέφος, 183.

⁵⁹ *TDNT*, 638.

⁶⁰ Edwards, *Gospel*, 306-307.

⁶¹ *BDAG*, βρέφος, 183 samt *TDNT*, 637.

⁶² *Bibeln*, (1917) Luk 18:15 ”Man bar fram till honom också späda barn, för att han skulle röra vid dem.”

använts tidigare i evangeliet när det berättas om foster och spädbarn.⁶³ I grundtexten hos Lukas återfinns konjunktionen καὶ som översätts till också, vilket torde innebära att folk kom fram till Jesus både för egen och andra vuxnas räkning, men också med sina barn. Det skulle kunna leda till tolkningen att detta var något ovanligt, och/eller att det talar för perspektivet barn *per se*; det var barnen som var det primära i perikopen. Det grekiska verbet i imperfekt προσέφερον, av προσφέρω, används av Markus och Lukas.⁶⁴ Detta anser Hartman kan tolkas som ett ”försöksimperfekt” – man försökte bära fram barnen, men lyckades inte.⁶⁵ Varför kom folk dit med barnen – vad ville de ha ut av Jesus? Texterna avslöjar inte vilka de var, hur eller varför barnen togs till Jesus, vilket eventuellt kan tyda på att bärarnas roll, namn, härstamning, status eller anledningen till deras önskan i sammanhanget var irrelevant för författarna och deras budskap. Boring tar i beaktning den höga spädbarnsdödligheten och menar att de som kom med barnen sökte handpåläggning av helbrägdagöraren för barnens hälsas och framtids skull.⁶⁶ Vidare menar Boring att Matteus tillägg av handpåläggningen och bön kan vara en återspeglning av den matteanska kyrkans bruk av desamma vid tiden för evangeliets tillkomst.⁶⁷ Ingen hänvisning ges till hur barnen, de vuxna eller lärjungarna reagerar när Jesus, hos Markus, tar barnen i famnen och välsignar dem vilket kan peka på en underordnad betydelse för synoptikerna och tala för perspektivet barn som *periphrasis*.

Ytterligare en avvikande detalj hos Lukas är att lärjungarna fick se det/ἰδόντες, vilket kan indikera att lärjungarna stod en bit bort när de upptäckte att de vuxna och barnen redan hunnit fram till Jesus, varpå de rusar fram, tränger sig emellan och visar bort dem. Den grekiska begrepp som används av både Markus och Matteus för att visa bort, ἐπετιμήσων/visade bort, imperfekt av ἐπετιμώω, används tidigare i Markus då Jesus tillrättavisar Petrus vilket kan tolkas som att lärjungarnas agerande här var bryskt och tillrättavisande.⁶⁸ Det första används när Satan ska avvisas från Petrus. Det andra leder mina tankar till två alternativ: en tydlig markering att gå bort, lämna, försvinna långt bort utom hör- och eventuellt synhåll, samt en sportslig utvisning där man sätts på bänken och inte får vara med. Översättarna till *GV41*

⁶³ Culpeppar, ”Gospel”, 344.

⁶⁴ *BDAG*, προσφέρω, 749

⁶⁵ Hartman, *Markusevangeliet*, 378.

⁶⁶ Boring, ”Matthew”, 344.

⁶⁷ Boring, ”Matthew”, 387.

⁶⁸ *BDAG*, ἐπετιμώω, 384, Hartman, *Markusevangeliet*, 378 samt Mark 8:33, ”Men han vände sig om, och när han såg lärjungarna tillrättavisade han Petrus: ’Håll dig på din plats, Satan. Dina tankar är inte Guds, utan människors.’ (Min understrykning.)

översatte ἐπετιμήσαν med ”nepste”⁶⁹ vilket kan bytas ut mot ord som straffa, kväsa samt visa bort.⁷⁰ Detta är ett ordval som kanske ligger närmare den form av tillrättavisning som Jesus använder gentemot Petrus/Satan i exemplet ovan. Dess synonymer visar än tydligare att det inte är några trevligheter lärjungar råkar ut för – de blir näpsta/straffade/kvästa - dels för att de näpser barnen som behöver Jesus och dels för att de inte har förstått hans undervisning. Begreppet näpsa är för mig lite vassare, starkare och mer aggressivt än begreppet visade bort och med tanke på de sammanhang som ἐπετιμήσαν förekommer förövrigt i NT,⁷¹ torde näpsa ligga något närmare ursprungstanken.

3.1.3 Vers II: ’Låt barnen komma till mig’

Vers II behandlar följande texter: Mark 10:14; Matt 19:14 samt Luk 18:16 och rubriceras ’Låt barnen komma till mig’. I denna del återfinns referenser från *Gustav Vasas Bibel* från 1541 (*GV41*).

Mark 10:14	Matt 19:14	Luk 18:16
14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με, μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.	14 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε τὰ παιδιά καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.	16 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ
14 När Jesus såg det blev han förargad och sade: ”Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de.	14 men Jesus sade: ”Låt barnen vara, och hindra dem inte från att komma hit till mig! Himmelriket tillhör sådana som de.”	16 men Jesus kallade dem till sig och sade: ”Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de.

Markus: Jesus ser vad som sker, blir förargad och yttrar sig om barnen och att Guds rike tillhör sådana som de.

Matteus: Jesus säger till lärjungarna att inte hindra barnen då himmelriket tillhör sådana som de.

Lukas: Jesus kallar barnen till sig och yttrar sig om dem och att Guds rike tillhör sådana som de.

⁶⁹ *GV41* Mark 10:13, Matt 19:13 samt Luk 18:15, ”Men Lärjungarnar nepste them, som them fram hadhe”; ”Men lärjugarna nepste thm” samt ”Tå hans Lärjungar thet sågho, nepste them.”

⁷⁰ Freidländer, *Nordstedts*, näpsa, 560-561.

⁷¹ Se t.ex. Matt 17:18 och Luk 8:24, ”Jesus talade strängt till pojken, och demonen for ut ur honom, och från den stunden var han botad.” samt ”Då gick de fram och väckte honom: ’Mästare, mästare, vi går under!’ Han vaknade och hutade åt vinden och vågorna, och de lade sig och det blev lugnt.” (Mina understrykningar.)

Analys och kommentarer: Markus meddelar att Jesus faktiskt blir ἡγανόκησεν/förargad, aoristformen av ἡγανόκημι, en information som inte återfinns hos vare sig Matteus eller Lukas. Luz hävdar att Matteus vers syftar tillbaka till densammes perikop som i arbetet rubriceras 'Vem är störst?' och sålunda ligger fokus initialt på barn *per se* för att sedan skifta till *periphrasis* när τοιούτων/sådana infogas vilket inkluderar alla obetydliga små i världen.⁷²

Det handlar om små barn/spädbarn som fördes fram till Jesus av någon äldre och att dessa spädbarn med all sannolikhet inte hade kunnat ta sig fram till Jesus på egen hand – ändå väljer Jesus att säga: låt *barnen* komma till mig, när han kunde ha sagt: låt dem/folket komma med barnen till mig. Fokus ligger först på barnen, de som behöver honom, vilka sedan blir en förebild för de som söker Guds rike.

Översättarna till *GV41* tolkar Matteus ἄφετε till ”betema” (bestämma) vilket blir intressant då det ger ett annat perspektiv på perikopen.⁷³ Här ska lärjungarna inte hindra barnen eller bara låta dem vara, utan de uppmanas att låta barnen bestämma. Det torde ha varit en annorlunda uppgift att hantera för dåtidens män och kvinnor, samt en osannolik uppmaning för den tidens barn. Utifrån estimerad ålder tycks dock perikopens barn haft en ganska begränsad möjlighet att uttrycka någon annan vilja än de mest basala behoven något som Gundry menar är precis tanken kring bilden av barnet som förebild: barnen kan inte uttrycka sin tro eller sin vilja till vare sig det ena eller det andra – de kan göra högljutt motstånd och ogilla eller gilla det som deras signifikanta vuxna utsätter dem för.⁷⁴ När en vuxen människa tar emot Gud på det sättet ligger vägen till himlen öppen av en kärleksfull Fader.

Aoristen προσεκάλεσατο som Lukas väljer kan tyda på en annan ordning i skeendets kronologi i förhållande till de övriga synoptikerna; Jesus kallade till sig barnen och talade till lärjungarna, barnen och deras signifikanta vuxna, eller så talade han till lärjungarna samtidigt som barnen kallades fram vilket skulle kunna tolkas som att det är *barn per se* som har ett större fokus i perikopen än barn som *periphrasis*. En intressant notering kan också göras i begreppets översättning då en alternativ översättning skulle kunna vara 'utse'.⁷⁵ Om Jesus utser barnen att ha företräde in i hans famn, till himlen och som prioritet över allt annat, blir motivet vara barn *per se* och kanske är det så Lukas menar utifrån sitt ordval. Å andra sidan kan Lukas ha avsett att låta Jesus tala till lärjungarna medan barnen kommer fram till honom

⁷² Luz, *Matthew*, 505-506, Matt 18:2-5 samt nedan 3.2 'Vem är störst'.

⁷³ *BDAG*, ἀφίημι, 156-157 samt *GV41*, Matt 19:14, ”Thå sadhe Jesus till them. Låter betema barnen och förmener them icke koma till mich, ty åth sådana hörer himelriket till.”

⁷⁴ Gundry, ”Children”, 152-153.

⁷⁵ *BDAG*, προσκαλέω, 881 samt Heikel och Fridrichsen, ”*Ordbok*”, προσκαλέω, 190-191.

vilket föranleder tanken att Jesus i stunden såg en möjlighet till undervisning för att inpränta i lärjungarna vad som gäller och därför bruka barnen som *periphrasis*.

3.1.4 Vers III: 'Som ett barn'

Vers III behandlar följande texter: Mark 10:15 samt Luk 18:17 och rubriceras 'Som ett barn'. Hos Matteus har versen uteblivit, men återfinns, snarlik, och behandlas senare i evangeliet samt i uppsatsen.⁷⁶

Mark 10:15	Matt	Luk 18:17
<p>15 ἄμην λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν</p> <p>15 Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in.”</p>	<p><i>Motsvarande text återfinns ej här hos Matteus. Implikationerna av detta resoneras kring nedan.</i></p>	<p>17 ἄμην λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.</p> <p>17 Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn, han kommer aldrig dit in.”</p>

Markus: Den femtonde versen inleds med ἄμην, samt med budskapet om hur inträdet i Guds rike kan möjliggöras.

Lukas: Här väljer Lukas att ordagrant återge Markus ord något som kan ha berott på det profetiska ἄμην som indikerar att det bevarats väl inom den muntliga traderingen i sin egenskap som Jesusord.

Analys och kommentarer: Orsaken till att Matteus utesluter det enfattiska 'Sannerligen' som återfinns hos både Mark och Luk kan eventuellt indikera att den versen fattades i den upplaga av Markus som Matteus hade för handen, eller att han helt enkelt tyckte att den passade bättre in i den i Bibeln föregående berättelsen om 'Vem är störst'.⁷⁷ Förutom bytet av substantiv från βρέφη till παιδίον så avslutar Lukas perikopen här och utesluter därmed själva utförandet av handlingen vilket torde visa på handlingens underordnade betydelse/barn *per se* i förhållande till undervisningen/*periphrasis* och 'Sannerligen'. Enligt Boring sker en profetisk symbolhandling dels i det att de profetiskt laddade ordet ἄμην läggs i Jesus mun, dels genom att den gängse hierarkiska ordningen ställs på ända.⁷⁸ Boring hävdar att uppmaningen inte handlar om att imitera barnets karaktärsdrag utan att människan ska sträva efter att bli som det lilla, lilla barnet vilket är helt beroende av sin fader som håller det uppe; det handlar om att

⁷⁶ Se nedan 3.2.3 Vers II: 'Den som tar emot ett barn' samt Matt 18:3, ”och sade: 'Sannerligen, om ni inte omvänder er och blir som barnen kommer ni aldrig in i himmelriket.'”

⁷⁷ Se nedan 3.2 'Vem är störst' samt Matt 18:2-5.

⁷⁸ Boring, ”Matthew”, 374.

acceptera en annan hierarkisk ordning, att bli som den minst tillräknelige, ge upp statusjakten och ta emot sin gratisplats i Guds rike så som ett barn skulle gjort det, vilket talar för *periphrasis*.⁷⁹ Aarde menar att samtidens hierarkiska former ruckas på genom att låta barnet och inte den vuxne mannen bli förebild för hur inträdet i Guds rike ska kunna realiseras.⁸⁰ Enligt Edwards och Betsworth blir de små barnen förebilder för sant lärjungaskap eftersom de behöver allt och har inget.⁸¹ De utgör en stark kontrast till fariséernas präktighet och självvrätfärdighet och blir ett strävans-mål att uppnå för att få komma in i Guds rike.⁸²

3.1.5 Vers IV: 'Jesus lägger händerna på barnen'

Vers IV behandlar följande texter: Mark 10:16 samt Matt 19:15 och rubriceras 'Jesus lägger händerna på barnen. Värt att notera är avsaknaden av versen hos Lukas som berörts ovan.⁸³

Mark 10:16	Matt 19:15	Luk
<p>16 και ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατευλόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά</p> <p>16 Och han tog dem i <u>famnen</u>, lade händerna på dem och <u>välsignade</u> dem.</p>	<p>15 και ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.</p> <p>15 Och han lade händerna på dem och <u>gick sedan därifrån</u>.</p>	<p><i>Motsvarande text återfinns ej hos Lukas. Implikationerna av detta resoneras kring ovan och nedan.</i></p>

Markus: Här låter Markus Jesus ta barnen i famnen, lägga händerna på dem och välsigna dem. Efter det är perikopen slut och nästa tar vid.

Matteus: Jesus lägger händerna på dem och går sedan därifrån, perikopen är slut.

Analys och kommentar: Ordet ἐναγκαλισάμενος är en aoristform av ἀγκάλη och kan översättas med att ta i sina armar eller böja armarna för att ta emot något enligt *BDAG*.⁸⁴ I kombination med παιδίον framträder sålunda en människa vars ålder är sådan att det går att ta det i sina armar. Markus version av versen gör att den relativt enkelt kan vinklas åt det känslosamma hållet i det att Jesus tar barnen i famnen; en bild av ömsinhet, värme och kärlek kan lätt framkallas. Matteus undviker det känslosamma och Jesus kan tillåtas upplevas vara mer distanserad, mer patriarkalt och 'judisk/romerskt' typiskt manlig. Utifrån Markus-texten

⁷⁹ Boring, "Matthew", 374.

⁸⁰ Aarde, "Jesus", 140.

⁸¹ Edwards, *Gospel*, 306-307 samt Betsworth, "Child", 12.

⁸² Culpepper, "Gospel", 345.

⁸³ Se ovan 3.1.4 Vers III: 'Som ett barn'.

⁸⁴ *BDAG*, ἀγκάλη, 12.

kan man fundera på om Matteus avsiktligt väljer bort famntagandet för att inte göra Jesus alltför sensibel eller om han hade en annan förlaga för handen. Avslutningen blir likt Lukas tidigare också kort och koncis hos Matteus men dock: ”han lade händerna på dem och gick sedan därifrån”. Med ”dem”, bör underförstås barnen, och förmodligen ingår i detta handpåläggande även den bön som Matteus antyder i Vers I. Varför skriver Matteus att Jesus sedan går därifrån? Utifrån teorin att Matteus korrigerar Markus där den senare brister i kunskap om den judiska traditionen och dess ursprung bör en reflektion över anledningen ges plats.⁸⁵ Kanske erbjöd hypotetiska Q den versionen som Matteus beslutar sig för, eller så ansåg han att den passade bättre in i sammanhanget kring storheten: omvänd er och bli som barnen så blir ni störst i himlen. Kanske blev Markus alltför ömsint för Matteus eller kan det ha varit ett sätt att hålla budskapets fokus på rätt plats? Frågan lämnas obesvarad. Matteus avslut väcker, likt Lukas avslut i den förra versen, frågan om huvudbudskapet – är det kärleken till barnen *per se* eller något annat? Avslutet kan upplevas kort och koncist eller t.o.m. bryskt men kan också belysa denna vers underordnande i förhållande till den förra och kanske som en markering gentemot Markus känsloladdade avslut, vilket kan tala för *periphrasis*. Inte någon av texterna lyfter fram reaktionerna hos barnen när Jesus helar eller välsignar dem; inget barn strålar av tacksamhet eller jublar högt i texterna ens hos Lukas.⁸⁶ Lukas som förövrigt inte låter Jesus beröra barnen alls vilket också torde peka på *periphrasis*. Synoptikernas fokus tycks inte ha varit barnens reaktion över gåvan som de fått, utan deras behov av gåvan. Gundry menar att det är just det behovet, den nöden som får Jesus att vilja hjälpa dem, de signifikanta vuxna som för fram barnen eller för deras talan uttrycker endast barnens behov och Jesus agerar på deras ord.⁸⁷ Miller-McLemore tar upp ett intressant perspektiv och menar att i och med Jesus omfamning och välsignande av barnen så adopterades de in i Guds familj, där den minste, mest utsatte och i det ordinära samhället mest underordnade personen och tillståndet ges första prioritet.⁸⁸

⁸⁵ Se ovan 2.2.3. Matteus evangelium.

⁸⁶ Culpepper, ”Gospel”, 9.

⁸⁷ Gundry, ”Children”, 150-154.

⁸⁸ Miller-McLemore, ”Jesus”, 15-16.

3.2 'Vem är störst?' Mark 9:36-37; Matt 18:2-5; Luk 9:47-48.

Nedan följer presentationen av synoptikernas respektive berättelse 'Vem är störst'.

3.2.1 Närbakgrund

Markus: Markus förlägger perikopens geografiska placering till Kafarnaum som Jesus och de andra kommit till efter att ha vandrat genom Galileen. När de kommit fram till Kafarnaum var "han hemma igen", och man kan i en annan uppsats fråga sig vem "han" egentligen är.

Dessförinnan har lärjungarna börjat undra vem som var den störste av dem. Den vinkling Markus ger, berättar om lärjungar som tvistat, diskuterat eller t.o.m. bråkade om frågan. I vilket sammanhang storheten skulle ligga avslöjar inte Markus; inte heller om Jesus hört diskussionen mellan lärjungarna, men när de blir tillfrågade tiger de så som små skamsna barn plägar göra. Förklaringen som Markus ger relaterar till den faktiska orsaken och inte till eventuella känslor som lärjungarna kunde tänkas ha haft och oavsett känslornas karaktär visar lärjungarna en ovilja att prata om sina privata storhetsvisioner.

Matteus: Likt Markus förläggs perikopen till Kafarnaum, och dessförinnan har Jesus och lärjungarna samlats i Galileen där den andra förutsägelsen om Människosönens lidande, död och uppståndelse åhörts. Matteus skjuter in ett särstoff i den föregående perikopen vilket innebar att, när Jesus med följe kom till Kafarnaum, avhandlades och betalades tempelskatt som alla vuxna judiska män ålades. Matteus utelämnar lärjungarnas kiv från Markus samt den tankeläsande Jesus från Lukas, och tycks inte bry sig om orsaken till frågans uppkomst, vilket kanske tyder på perikopens underordnade ställning i förhållande till det som följer.⁸⁹

Lärjungarna kommer fram till Jesus och ställer frågan om vem som är störst i himmelriket såsom vuxna, förståndiga män förmodas göra. Matteus låter Markus text, om underverk i Jesus namn, utgå och går direkt på Markus efterföljande text om förförelser av de minsta. Efter det fortsätter den sista delen av resan, där Jesus tar sig tid att välsigna barn innan slutdestinationen nås.

Lukas: Likt Markus har Lukas tidigare låtit Jesus och lärjungarna vandra genom Galileen, men den geografiska positionen vid det aktuella tillfället är mer osäker; de har kommit ner från härlighetens berg och det tycks som om de är kvar i trakten. Efter att ha talat till folket låter Lukas Jesus vända sig till lärjungarna och ge dem den andra förutsägelsen om det kommande lidandet. Lukas version av händelsen presenterar lärjungar som inget tycks ha

⁸⁹ Luz, *Matthew*, 426.

förstått av den andra förutsägelsen och deras funderande leder deras tankar fram till den aktuella frågan. Ingen diskussion förekommer i texten mellan lärjungarna, inte heller meddelar Lukas, likt Markus, i vilket sammanhang storheten skulle vara aktuell; handlade det om vem som skulle bli Jesus efterträdare eller som hos Matteus, om himmelriket? Om det vet vi inget, men får återigen utgå från resonemanget att det troligen inte var relevant i sammanhanget. Det kan också ha varit en markering från Jesus i det han påvisar att hans rike inte är jordiskt, vilket lärjungarna troligen tänkt sig. Direkt efter perikopen plockar Lukas in samma berättelse som Markus har, den om underverk i Jesus namn. Lärjungarna uppmanas att inte hindra någon som gör underverk i Jesus namn, oavsett vilken gruppering hen tillhör.

3.2.2 Vers I: 'Ett barn tas fram'

Vers I behandlar följande texter: Mark 9:36; Matt18:2 samt Luk 9:47 och rubriceras 'Ett barn tas fram'. I denna del återfinns referenser från *New King James Version (NKJV)* samt *GV41*.

Mark 9:36	Matt 18:2	Luk 9:47
36 και λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν και ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· 36 Så <u>tog</u> han ett barn och ställde det <u>framför</u> dem, <u>lade armen om</u> det och sade:	2 και προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν 2 Han <u>kallade</u> till sig ett barn och <u>ställde</u> det framför dem	47 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ <u>παρ'</u> ἐαυτῷ 47 Jesus, som visste vad de <u>tänkte i</u> <u>sina hjärtan</u> , tog ett barn och ställde det <u>bredvid</u> sig

Markus: Jesus tog ett barn, ställde det framför dem och lade armen om det.

Matteus: Jesus kallade till sig ett barn och ställde det framför dem.

Lukas: Jesus visste lärjungarnas hjärtetankar, tog ett barn och ställde det bredvid sig.

Analys och kommentarer: Någonstans i närheten av Jesus fanns det uppenbarligen ett barn som togs eller kallades fram, och vi får gissa oss till var det kan ha kommit ifrån, kanske var det ett av *pater familias* egna barn, kanske ett helt annat barn.⁹⁰ Utifrån det som tidigare uppenbarats om begreppet παιδίον kan vi ana att det rörde sig om ett mycket litet barn, men inte mindre än att det kunde stå på sina fötter, eller med stöd från en vuxen, framför eller mellan lärjungarna och Jesus eller bredvid Jesus.⁹¹ NKJV har översatt pronomenet αὐτο med him och Albright och Mann menar att det troligtvis rörde sig om en pojke baserat på

⁹⁰ Albright och Mann, *Bible*, 675.

⁹¹ Boring, "Matthew", 374.

motsatsen i Mark 7:25-30 där det mycket tydligt markeras att det handlar om en flicka innan παιδίον tas i bruk.⁹² Att placera ett barn i undervisningens mitt var lika oerhört och otänkbart som att ställa en man med missbildad hand längst fram i synagogan. Romerska kvinnor och barn skulle hålla sig långt borta från männens undervisning, men uppenbarligen har en förändring skett bland Jesus efterföljare, och kvinnor som Maria tilläts sitta framför Jesus fötter och lyssna istället för att hålla sig undan och sköta hushållet som Marta.⁹³ Kanske satt det en sådan kvinna där med sitt barn i knät tillsammans med män, äldre barn och slavar? Texterna avslöjar inte vilket.

Aoristformen ἐναγκαλισάμενος av ἀγκάλη kan översättas med att ta i sina armar eller böja armarna för att ta emot något enligt *BDAG*.⁹⁴ Markus låter Jesus omfamna barnet vilket Albright och Mann anser likna adoptionsprocesserna hos både judar, romare och babylonier där adoptionen bestod i att den adopterade bokstavligen restes upp, på sina egna fötter eller sattes/lades/togs upp i någons knä/famn.⁹⁵ Att ta emot barnet är att välkomna det in i Guds familj vilket skulle kunna tolkas både som *periphrasis* då barnet utgör en bild för alla dem som tar emot, men också som barn *per se* då det är det aktuella barnet som på plats adopteras av Jesus. Hos Matteus noterar Luz en mognadsutveckling från vers 2-5 som talar om παιδία/det lilla barnet, för att i vers 6 övergå till μικροί/dessa små, för att avsluta med ἀδελφοί/bröder från vers 15.⁹⁶ Ett typiskt särdrag för Lukas är beskrivningen av hur Jesus visste vad de tänkte i sina hjärtan; Jesus kommer att avslöja många människors innersta tankar och när nu lärjungarna regredierar så måste han påminna dem, och varje kristen, om det, som Culpepper uttrycker det, skandalösa faktum att han väljer ett barn som modell för storhet och som sin egen, och i förlängningen Guds, representant.⁹⁷ Återigen presenteras en händelse som torde ha uppfattas som oväntad och omvälvande för lärjungarna och deras samtida.⁹⁸ Underlägsna, mindervärdiga barn vars status var låg, vilka oftast ansågs vara mer ägodelar än individer, och som aldrig skulle förekomma i samma mening med ord som förebild eller modell för något som hade med den viktiga, manliga vuxenvärlden att göra, blir här en förebild att *de facto* leva upp till.⁹⁹

⁹² Albright och Mann, *Bible*, 675 samt nedan bilaga 6.4.7 'En syrisk-fenikisk kvinnas tro'.

⁹³ Boring, "Matthew", 387.

⁹⁴ *BDAG*, ἀγκάλη, 12.

⁹⁵ Albright och Mann, *Bible*, 675-676 samt Gundry, "Children", 155-156.

⁹⁶ Luz, *Matthew*, 424 samt Heikel och Friedrichsen, *Ordbok*, μικρός, 139 och ἀδελφός, 4.

⁹⁷ Culpepper, "Gospel", 211.

⁹⁸ Luz, *Matthew*, 426-427.

⁹⁹ Boring, "Matthew", 374.

3.2.3 Vers II: 'Den som tar emot ett barn'

Vers II behandlar följande texter: Mark 9:37; Matt 18:3-5 samt Luk 9:48 och rubriceras här 'Den som tar emot ett barn'. I denna del återfinns referenser från *NKJV* samt *GV41*. Matt 18:3 kan tolkas som ett inskott från Mark 10:15, vilket innebär att motsvarande verser hos Markus¹⁰⁰ och Lukas¹⁰¹ återfinns och studeras i arbetet ovan 3.1.4. Vers III: 'Som ett barn'. Matt 18:4 torde vara ett särstoff och har ingen motsvarighet hos de andra synoptikerna.

Mark 9:37	Matt 18:3-5	Luk 9:48
Trolig motsvarighet finns i Mark 10:15. ¹⁰²	3 και εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά , οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 3 och sade: ”Sannerligen, om ni inte omvänder er och blir som barnen kommer ni aldrig in i himmelriket	Trolig motsvarighet finns i Luk 18:17. ¹⁰³
Motsvarande text återfinns ej här hos Markus.	4 ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο , οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 4 De som gör sig själva små som det här barnet är störst i himmelriket	Motsvarande text återfinns ej här hos Lukas.
37 ὃς ἂν ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. 37 ”Den som tar emot ett <u>sådant barn</u> i mitt namn, han tar emot mig. Och den som tar emot mig, han tar inte emot mig utan den som har sänt mig.”	5 καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ἐν παιδίον τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. 5 Och den som i mitt namn tar emot ett sådant barn tar emot mig.	48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτός ἐστιν μέγας. 48 och sade till dem: ”Den som tar emot <u>detta barn</u> i mitt namn, han tar emot mig, och den som tar emot mig, han tar emot honom som har sänt mig. Ty den som är minst av er alla, han är stor.”

¹⁰⁰ Mark 10:15, ”Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in.”

¹⁰¹ Luk 18:17, ”Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn, han kommer aldrig dit in.”

¹⁰² Se ovan 3.1.4 Vers III: 'Som ett barn'.

¹⁰³ Se ovan 3.1.4 Vers III: 'Som ett barn'.

Markus: Den som tar emot ett sådant barn i Jesus namn, tar emot Jesus, och i förlängningen, inte heller Jesus utan Gud.

Matteus: Den som i Jesus namn tar emot ett sådant barn tar emot Jesus. Matteus tycks bearbeta Markus ursprungstext (en text som troligen var äldre än den Markustext vi återfinner i *NTG* enligt Boring)¹⁰⁴ och applicerar 'Sannerligen' från Markus 10:13-16 i denna perikopans tredje del.¹⁰⁵

Lukas: Den som tar emot detta barn i Jesus namn, tar emot Jesus och Gud. Lukas lägger till en mening om storhet i vers 48 och arbetar om Markus så negationen οὐκ/inte kan tas bort.

Analys och kommentar: Synoptikernas ordval är intressanta; ἐν τῶν τοιούτων παιδίων/ett sådant barn som Markus och Matteus föredrar torde peka mot tanken på barnet som en *periphrasis*, medan Lukas val av τοῦτο τὸ παιδίον/detta barn, snarare pekar bort från barnet som *periphrasis* vilket kanske kan innebära att Lukas avser just barn *per se*. Markus ordval ἐν τῶν τοιούτων παιδίων är svåröversatt till svenska då det blandar numerus: ἐν (som i sin natur är singular) och pluralformen (genitiv) av τοῦτος och παιδίον; vilket ger översättningen en/ett sådanas barns/ett barns sådanas. Översättningen av Mark 9:37 i *NKJV* lyder "one of these little children" vilket återspeglar grundtextens substantiv och dess attribut snarare än adjektivet/räkneordet.¹⁰⁶ I *NTG*:s textapparat återfinns informationen om att *Codex Washingtoniauns* och *Koridethianus* ersatt ἐν med ἐκ vilket indikerar att *NKJV*:s översättning kan ha influerats av dessa två pergamenthandskrifter för att bringa ordning bland versens numerus; då prepositionen ἐκ ibland förknippas med genitivformen och översätts from/out of¹⁰⁷ och av/bland¹⁰⁸ när begreppet följer ord som anger mängd eller antal så som i vårt fall ἐν. Texten avslöjar inte lärjungarnas reaktion på vare sig händelsen eller budskapet som följer när barnet tas fram, in i undervisningssituationen och framför, mellan, bredvid: väldigt nära Jesus och lärjungarna. Svaret på frågan om vem som är störst uteblir och istället levereras en tydlig bild för svårigheten att ens komma in i himlen/Guds rike; en vuxen människa måste bli som ett barn vilket är en fysisk omöjlighet, vilket indikerar att det snarare handlar om barnets egenskaper och/eller förutsättningar. Dock menar Luz att det är just barnens fysiska storlek som är den primära utgångspunkten medan deras hjälplöshet och låga sociala status blir

¹⁰⁴ Boring, "Matthew", 374.

¹⁰⁵ Se ovan 3.1 'Jesus och barnen'.

¹⁰⁶ *NKJV*, Mark 9:37, "Whoever receives one of these little children in My name receives Me; and whoever receives Me, receives not Me but Him who sent Me."

¹⁰⁷ Mounce, *Greek*, 171.

¹⁰⁸ Heikel och Fridrichsen, *Ordbok*, ἐκ, 63.

sekundära.¹⁰⁹ Detta skapar en paradox vars innehåll blir ett skenbart förnuftsvidrigt påstående som lärjungarna, textens åhörare och jag måste begrunda och tolka – vad är det egentligen som menas? Att ta emot ett barn är att ödmjuka sig själv, eller som *GV41* skriver i Matt 18:4 ”förnedhrar”¹¹⁰ sig själv; eller *NIV*:s översättning: ”takes the lowly position of this child”.¹¹¹ En översättningstolkning som känns mer adekvat i förhållande till uppsatsens tes om barnets underlägsenhet och den omvända hierarkiska himmelska ordningen. Genom att förnedra sig själv och inta den anspråkslösa, obetydliga och alldagliga positionen som det första århundradets barn hade blir människan störst i himlen – och då är det förnedring som är det korrekta ordet i sammanhanget. Orden ”att bli som ett barn”, har ofta tolkats till att bli så som vuxna önskar att barn i deras egen kontext ska vara: oftast innebär detta väluppfostrade och snälla, vilket troligen låg ganska långt från ursprungstanken.¹¹² Luz menar att det mest troliga är att vers fem hänсыftar till vers två snarare än de två föreliggande verserna, vilket torde innebära att verserna tre och fyra är inskott.¹¹³ Varför Matteus i så fall valt att göra detta inskott har jag inte funnit någon kunskap om.

3.3 ’Himlens inträdesbiljett’ Mark 10:24, 29; Matt 19:23, 26-31; Luk 18:28-30

Nedan följer presentationen av synoptikernas respektive berättelse som rubriceras ’Himlens inträdesbiljett’.

3.3.1 Närkontext

Markus: Vi befinner oss i samma kontext som 3.1.1 och det tycks som om Jesus är precis på väg att ge sig av när en springande man faller på knä och ställer sin fråga om evigt liv.

Mannen har varit laglydig sedan han var ung och kan ännu springa vilket tyder på fortsatt ungdom, iver eller spänst trots ålderdom, men vid svaret på sin fråga ”mörknar” mannen och går bedrövad därifrån. Då bestörta lärjungar inser svårigheten att komma in i Guds rike låter synoptikerna Jesus meddela: För människor är det omöjligt, men inte för Gud.¹¹⁴ Sedan följer den perikop som ställer allt på sin spets och som dessutom inleds med ett ’Sannerligen’.

Direkt efter den aktuella texten kommer den tredje förutsägelsen om Människosönens lidande.

¹⁰⁹ Luz, *Matthew*, 426-427.

¹¹⁰ *GV41*, Matt 18:4, ”Huilkin nw sigh sielff så förnedhrar som thetta barnet han är then störste j himmelkrikit”.

¹¹¹ *NIV*, Matt 18:4, ”Therefore, whoever takes the lowly position of this child is the greatest in the kingdom of heaven.”

¹¹² Luz, *Matthew*, 427-428.

¹¹³ Luz, *Matthew*, 429.

¹¹⁴ Se Mark 10:27, ”Jesus såg på dem och sade: ’För människor är det omöjligt, men inte för Gud. Ty för Gud är allting möjligt’.”

Matteus: Även hos Matteus råder samma kontext som 3.1.1 men Jesus har hunnit ge sig av och mött en man, en ung man som vid upplysningen om svårigheten med att komma in i himmelriket bedrövat lämnar Jesus och lärjungarna. En undervisningssituation uppstår och efter den aktuella texten fortsätter Jesus undervisa om vingårdsarbetarnas lön innan den tredje förutsägelsen om Människosönens lidande kommer.

Lukas: Vi befinner oss återigen i samma kontext som 3.1.1 och omedelbart efter att läsaren tagit del av 'Jesus och barnen' uppenbaras/framträder en uppsatt och förmögen man som inte längre tycks vara ung. När den aktuella texten är slut kommer den tredje förutsägelsen om Människosönens lidande. Innan dess, i v 24, har Markus låtit Jesus fälla ett yttrande som bör beaktas i sammanhanget varför den presenteras först.

3.3.2 Vers I: 'Inträdet i himlen'

Vers I behandlar följande texter: Mark 10:24; Matt19:23 samt Luk 18:24 och rubriceras 'Inträdet i himlen'. Anledningen till att just denna vers presenteras beror på ett enda ord som återfinns hos Markus, τέκνα, samt frågan om den/de tilltalade. I denna del återfinns referenser från *NKJV* samt *GV41*.

Mark 10:24	Matt 19:23	Luk 18:24
24 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα πῶς δύσκολόν ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν·	23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δύσκολως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.	24 Ἴδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς [περίλυπον γενόμενον] εἶπεν· πῶς δύσκολως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται·
24 <u>Lärjungarna</u> blev <u>bestörta</u> över hans ord, men Jesus sade igen: ” <u>mina barn</u> , hur svårt är det inte att komma in i Guds rike!	23 Men Jesus sade till sina lärjungar: ”Sannerligen, det är svårt för en rik att komma in i himmelriket.	24 Jesus såg att <u>han</u> var <u>bedrövad</u> och sade: ”Hur svårt är det inte för dem som har pengar att komma in i Guds rike!

Markus: Markus låter lärjungarna bli bestörta och tilltalade av Jesus med ”τέκνα/mina barn” innan upplysningen om svårigheten att komma in i Guds rike.

Matteus: Jesus upplyser sina lärjungar om svårigheten att komma in i himmelriket.

Lukas: Jesus upplyser den bedrövade mannen om hur svårt det är att komma in i Guds rike.

Analys och kommentar:

I den 24:e versen använder Markus begreppet τέκνα, av τέκνον, i Jesus tilltal till sina lärjungar. Begreppet kan översättas på olika sätt; dels som ett eget barn av eget kött och blod, dels kunde det användas om någon man höll av men saknade blodsband till, åldern irrelevant, t.ex. ett andligt barn i relation till sin lärare eller patriark.¹¹⁵ Hartman skriver att man kan finna paralleller till Jesus yttrande i Gamla Testamentet, Johannes evangelium och Paulus epistlar samt bland några av antikens filosofer.¹¹⁶ Kan Markus ha velat markera både vuxenvärldens svårigheter att komma in i himmelriket och att förstå Jesus budskap genom att tilltala lärjungarna 'barn'?

En intressant detalj är översättningsarbetet som gjorts av texten: där *B2000* översätter τέκνα till "mina barn", översätter *GV41* till "käre barn" medan *NKJV* håller sig närmast grundtexten och översätter begreppet till "Children".¹¹⁷ Matteus och Lukas väljer att utelämna τέκνα. Orsaken till det kan vara förlagornas utelämnande av det, eller författarnas ovilja att förminska lärjungarna vars status torde ha ökat under de år som förflutit mellan tillkomsten av Markus och Matteus/Lukas.

3.3.3 Vers II: 'Lämna allt'

Vers II behandlar följande texter: Mark 10:13; Matt19:13 samt Luk 18:15 och rubriceras 'Lämna allt'.

Mark 10:29	Matt 19: 29	Luk 18:29
<p>29 ἔφη ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου,</p> <p>29 Jesus svarade: "Sannerligen, var och en som <u>för min och evangeliets skull</u> har lämnat hus eller bröder eller systrar eller mor eller far eller barn eller åkrar</p>	<p>29 καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου,</p> <p>29 Var och en som <u>för mitt namns skull</u> har lämnat hus eller bröder eller systrar eller far eller mor eller barn eller åkrar</p>	<p>29 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ,</p> <p>29 Då sade Jesus till dem: "Sannerligen, var och en som <u>för Guds rikets skull</u> har lämnat hus eller hustru eller bröder eller föräldrar eller barn</p>

¹¹⁵ *BDAG*, τέκνον, 994.

¹¹⁶ Hartman, *Markusevangeliet*, 381.

¹¹⁷ *GV41* samt *NKJV*, Mark 10:24, "Men hans Lärjungar wordo förskrecte aff hans ord. Tå swaradhe åter Jesu, och sadhe til them, Huru swårt är thet, käre barn, them som settia sina tröst på sina rijkedomar, ingå vti Gudz Rike" samt "And the disciples were astonished at His words. But Jesus answered again and said to them, 'Children, how hard it is for those who trust in riches to enter the kingdom of God!'"

Markus: Inleder med ”sannerligen” och benämner lämnandets orsak till den tidens *pater familias* och oss: ”min och evangeliets skull”. Markus använder τέκνα för att beskriva barn och förmodligen hänsyftas här människans avkomma, barn eller arvingar.¹¹⁸

Matteus: Utesluter ”sannerligen” och benämner lämnandets orsak till den tidens *pater familias* och oss: ”mitt namns skull”.

Lukas: Inleder med ”sannerligen” och benämner lämnandets orsak till den tidens *pater familias* och oss: ”för Guds rikes skull”.

Analys och kommentarer: Texterna låter Jesus proklamera att varje människa som för hans och evangeliets/hans namns eller Guds rikes skull lämnat hus, föräldrar, syskon, barn och, i Mark och Matt, sina åkrar, skall, i nästkommande vers, få igen det många gånger om.

Analysen av begreppen παιδίον och τέκνον har framgått sedan tidigare men en jämförelse mellan dessa behövs göras. Medan det förra betecknar små barn kan det senare även ha betydelsen avkomma, barn, arvingar, oavsett ålder och/eller någon man håller mycket av oavsett ålder och blodsband.¹¹⁹ Potentiella egna barn/ungdomar/ättlingar/vuxna människor måste Jesus efterföljare sålunda lämna för Jesus namn/Guds rikes/evangeliets skull.

Synoptikerna är överens om i princip allt även om de betecknar orsakens grund på tre helt olika sätt; Matteus frångår återigen Markus i det att han, medvetet eller omedvetet, inte har med ’Sannerligen’ i sin text. Att Lukas inte refererar till åkrar kan kanske ha med hans adressater att göra – men det är en annan uppsats.

Det råder ingen tvekan om saken; tidigare i Markus har Jesus talat om lärjungaskapets till synes hårda krav: förneka sig själv, mista sitt liv och ta sitt kors.¹²⁰ Hos Matteus och Lukas tas konsekvenserna av efterföljandet upp då Jesus meddelar att han kommer bli orsak till splittring i många familjer; vill någon vara Jesus lärjunge ska hen avstå från allt hen äger, har ansvar för och t.o.m. älskar.¹²¹ Löftet som följer är att den som följer Jesus kommer att få hundrafalt tillbaka.

Frågan måste ställas: är barnen som omtalas ovan *periphrasis* eller handlar det om barn *per se*? I vers I låter Markus Jesus tala direkt till lärjungarna som barn, vilket kan tyda på

¹¹⁸ BDAG, τέκνον, 994.

¹¹⁹ BDAG, παιδίον, 749-750.

¹²⁰ Se bilaga 6.4.2 Ta ditt kors.

¹²¹ Se bilaga 6.4.1. Svärd och splittring.

periphrasis samtidigt som han eventuellt skulle kunna försöka få dem att förstå att de klarar inträdeskravet, då de är barn *per se* i sina förstånd.

I vers II finns det inget som tyder på *periphrasis*, inget som kan få läsaren att tro att det handlar om något annat än barn, hus, hustru osv. *per se*. De ska lämnas för Jesus och evangeliets/Jesus namns eller Guds rikets skull men uppmaningen följs av löftet om en mångdubbel belöning.

3.4 'Lärjungaskapets krav' Matt 10:37; Luk 14:26

Nedan följer presentationen av synoptikernas respektive berättelse om 'Lärjungaskapets krav'.

3.4.1 Närkontext

Matteus: Texten ligger i den femte delen av tolv och är en del av det utsändningstal Jesus håller till lärjungarna. I kapitlets inledning sänds de tolv ut, som får bland vargar uppmanas de att inte vara rädda och framme vid aktuell perikop talar Jesus om bekännelser och förnekelse. Direkt efter upplyses att man för att finna sitt liv, skall man mista det för Jesus skull. Talet avslutas med information till dem som tar emot Jesu lärjungar.

Lukas: Vi befinner oss i den fjärde delen av åtta, platsen är någonstans i Galiléen och vandrigen mot Jerusalem ska snart inledas. Strax före perikopen, som i Bibeln fått rubriken "Att vara Jesu lärjunge", låter Lukas Jesus och lärjungarna besöka en farisé för att under sabbaten, äta middag tillsammans, men också för att kunna hitta något att anklaga honom för. Jesus helar en sjuk man och berättar liknelsen om påstridiga och upptagna bröllopsgäster.

I den aktuella texten vandrar stora skaror tillsammans med Jesus och det tycks som om han denna gång riktar sig till folket för att undervisa utan att någon särskild händelse förelåg, som barn, föräldrar eller rika män som upprinnelse till undervisningen.

Efter den aktuella versen låter Lukas Jesus tala vidare om livet som hans lärjunge, för att sedan berätta liknelser om förlorade får/mynt/son.

3.4.2 Vers I: 'Hata sina barn'

Nedan följer Matteus 10:37 samt Lukas 14:26. I denna del återfinns referenser från *NKJV* samt *Bibelen 2011* på bokmål och nynorsk. De tomma raderna hos Markus torde återspegla att dessa två texter kommer från det förmodade Q eller kan räknas som särstoff.

Mark	Matt 10:37	Luk 14:26
<i>Motsvarande text återfinns ej här hos Markus.</i>	<p>37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος·</p> <p>37 <u>Den som älskar far eller mor mer än mig, han är inte värd att tillhöra mig, och den som älskar son eller dotter mer än mig, han är inte värd att tillhöra mig.</u></p>	<p>26 εἴ τις ἔρχεται πρὸς με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς ἐτι τε καὶ τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής.</p> <p>26 ”Om någon kommer till mig utan att hata sin far och sin mor och sin hustru och sina barn och <u>sina syskon</u> och därtill sitt eget liv, kan han inte vara min lärjunge.</p>

Matteus: Jesus talar om att den som **φιλῶν**/älskar sin familj mer än honom inte är värd att tillhöra honom.

Lukas: Författaren låter Jesus tala om det svåra/stora kravet att **μισεῖ**/hata sina barn, sin familj och sig själv för att kunna bli hans lärjunge.

3.4.3 Analys och kommentar

Här kommer så undervisningen som kräver att varje människa som vill följa Jesus måste hata bl.a. sina barn. Verbet **μισεῖ**, i presens indikativ av **μισέω**, översätts hate enligt *NKJV*, men kan enligt Heikel och Fridrichsen även översättas med att hålla något för ringa/ringakta/ej vårda sig om.¹²² De norska översättningarna har tagit fasta på det och översätter det med *setter dette høyere*¹²³ samt *setja dette høgare*.¹²⁴ Kroksmark stannar upp vid det översatta ordet hata och konstaterar att ”så kan det knappast ha varit menat”.¹²⁵ Den text *B2000* hänvisar till som parallelltext åt Luk 14:26, är Matt 10:37 där uppmaningen är mildare, men inte nödvändigtvis

¹²² Heikel och Fridrichsen, *Ordbok*, **μισέω** 139 samt *NKJV*, Luk 14:26, ”If anyone comes to Me and does not hate his father and mother, wife and children, brothers and sisters, yes, and his own life also, he cannot be My disciple.”

¹²³ *Bibelen 2011*, bokmål, ”Om noen kommer til meg og ikke setter dette høyere enn far og mor, kone og barn, brødre og søstre, ja, høyere enn sitt eget liv, kan han ikke være min disippel.”

¹²⁴ *Bibelen 2011*, nynorsk, ”Om nokon kjem til meg utan å setja dette høgare enn far og mor, kone og born, brør og systre, ja, høgare enn sitt eige liv, kan han ikkje vera min læresvein.”

¹²⁵ Kroksmark, *Didaskalos*, 214-215.

så mycket enklare, älska inget eller ingen mer än du älskar Jesus. Det skulle vara intressant att fördjupa sig i varför synnerligen kompetenta och samvetsgranna översättare valt att översätta μισῆ till hate/hata. Ytterligare en detalj kring översättningsarbetet som kan tyckas intressant är varför översättarna väljer att klumpa ihop τοὺς ἀδελφούς καὶ τὰς ἀδελφὰς till syskon.

Det har varit mycket svårt att finna kommentarer kring Lukas text vilket troligen kan förklaras med textens ämne som i paritet med uppsatsens ämne säkerligen kan få många känslor att svalla. Ett ämne som också skulle kunna leda till ytterligare uppsats och analys.

3.5 'Barnet Jesus' Matt 2:1-23

Anledningen till Jesusbarnets inblandning här är kopplingen mellan barnet i Matt 2:1-23 utifrån Betsworth och uppsatsens fråga huruvida aktuella perikoper handlar om barn *per se* eller barn som *periphrasis*.¹²⁶ Texten rubriceras som 'Barnet Jesus', inga särskilda verser eller begrepp kommer att analyseras som inte analyserats tidigare i arbetet och därför kommer texten bara kort sammanfattas och även där rubriceras 'Barnet Jesus'.

3.5.1 Närkontext

Ett enda kapitel föregår vår aktuella text och behandlar Jesus släktavla och hans födelse. I kapitlet som följer på kapitel 2: 1-23 har det gått många år, Johannes döparen står i Jordan och Jesus gärningar, under hans sista år, inleds med hans dop.

3.5.2 'Barnet Jesus'

Matteus: Kapitlet inleds med de österländska stjärntydnarnas besök hos kung Herodes, går vidare till familjens flykt till Egypten och avslutas med deras återvändande hem. Olika former av παιδία¹²⁷ förekommer tio gånger genom hela texten förutom i referensen till Jeremia, när Rakel begråter sina barn, då används τέκνα'.¹²⁸ Endast en gång benämner författaren barnet vid namn och det är i första meningen.

3.5.3 Analys och kommentar

I inledningen av sin artikel radar Betsworth upp fyra frekvent förekommande forskningsområden angående tidigare forskning utifrån barnberättelsen i Matt 2:1-23 – inget av dem berör barnet *per se*, barnet Jesus eller kopplingen mellan barnet i texten och alla barn i

¹²⁶ Se ovan 1.8 Forskningsöversikt, Betsworth, "Child" samt nedan bilaga 6.3.5 'Barnet Jesus'.

¹²⁷ Se ovan 3.1.2 Vers I: 'Barnen som togs till Jesus'.

¹²⁸ Se ovan 3.4.4. Vers I: 'Inträdet i himlen'.

världen.¹²⁹ Något som kan tyckas anmärkningsvärt med tanke på utelämnandet av namnet Jesus. Betsworth gör dock de kopplingarna och länkar dem dessutom till berättelsen om Jesus och barnen.¹³⁰ Eftersom detta kan indikera att barn används som *periphrasis* bör det ges plats här. Enligt Betsworth använder Matteus substantivet παιδίον i singular vid endast två tillfällen, i kapitel 2 och 18:1-5, och hävdar att Matteus gör en medveten koppling mellan barnet Jesus och det barn som är störst i himmelriket.¹³¹ I kapitlets första vers omnämns för första och enda gången barnet med sitt namn, för att sedan, trots dess identitet, endast benämnas barnet. Detta torde vara ett medvetet berättartekniskt drag från Matteus, då det underlättar för läsaren att själv skapa sin bild av barnet samt identifiera sig med barnet, än om namnet identifierat barnet, även om namnlösheten också kan skapa en viss distans, varför skulle han annars skriva så?¹³² Barnet som beskrivs i artikeln är, likt sin mor, passivt i förhållande till de övriga männen i perikopen, det är sårbart, utsatt för dödshot, en flykting och i beroendeställning till sina föräldrar, främst den signifikante styvfadern, och Gud som leder Josef. Sin kunglighet till trots så har barnet inget att säga till om vilket utgör en stor kontrast till judarnas kung Herodes.¹³³ Begreppet som brukas är alltså τό παιδίον och Betsworth påpekar att detta lågstatus-begrepp även användes som synonym till slav, vars valmöjligheter och möjligheter till påverkan också var obefintliga; ett begrepp som låg långt ner på den hierarkiska skala där kungen var den direkta motsvarigheten högst upp.¹³⁴

Jesusbarnet blir äldre, växer upp och i mötet med andra signifikanta vuxna som vädjar för sina barns räkning, ger Jesus den hjälpen, liksom Gud skänkte Jesusbarnets signifikanta vuxen, Josef, den hjälp han behövde för att barnet skulle överleva. Förhållandena har vänts och kommer att vändas igen, vilket indikeras i de tre förutsägelseerna om lidandet som kommer i nära samband med Jesus undervisning om barn. I passionsberättelsen blir Jesus återigen sårbar, dödshotad, helt i händerna på de vuxna som agerar och helt beroende av Gud.¹³⁵ Det anmärkningsvärda i texten är att det oskyddade, svaga och hotade barnet som föds i ett stall sätter skräck i den store Kung Herodes, en kung som barnet är överlägset på alla sätt från sitt första andetag.

¹²⁹ Betsworth, "Child", 2-3.

¹³⁰ Betsworth, "Child", 2-3.

¹³¹ Betsworth, "Child", 10.

¹³² Betsworth, "Child", 7-8.

¹³³ Betsworth, "Child", 7, 11.

¹³⁴ Betsworth, "Child", 7-8.

¹³⁵ Betsworth, "Child", 11-13.

4 Slutdiskussion

Nedan följer en slutdiskussion där bakgrund och perikoper förs samman under fyra huvudrubriker. Den första redogör för mina egna reflektioner som vuxit fram under arbetets gång och bör presenteras här. Den andra behandlar barnet i den antika världen under det första århundradet, med fokus främst på den romerska traditionen men också från den judiska. Den tredje delen behandlar texternas presentation av Jesus förhållningssätt till barn enligt texterna, och sätter fokus på tre områden: känslor och handling, talar Jesus till eller med barnen?, brott mot gängse kutym samt en ny familj. Den fjärde och sista delen behandlar Synoptikerna och texterna utifrån deras kontext.

4.1 Barnet i den antika världen under det första århundradet

Eftersom vi aldrig kan få veta exakt hur ett barn i den antiken världen och under det första århundradet hade det så får vi utgå från de kunskaper vi har och dra slutsatser av dessa. Det innebär en viss risk att läsa de aktuella perikoperna med vår tids kontextuella glasögon och tro att Jesus behandlade barn som vi gör idag. Miller-McLemore lyfter i sin artikel fram faran för överkänsliga tolkningar och menar att somliga så gärna vill ha en extraordinär Jesus vars like inte står att finna, att de glömmer bort kontext och exegetik och tar till superlativ som svårligen kommer i närheten av vetenskapliga artiklar, teologiska tolkningar eller den faktiska texten.¹³⁶

Den grekisk/romerska utvidgade familjen kunde anta proportioner som liknar vår tids skilsmässofamiljer med styvföräldrar och hel- halv- samt nytillkomna syskon med andra föräldrar. Den stora skillnaden var avsaknaden av lagar som rörde barnens väl och ve. Barn i det romerska riket riskerade bl.a. utsättningar och den låga status de hade – jämbördiga med slavar – gjorde deras röst intet värd. Här fanns också en diskrepans mellan könen, där pojkar värderades högre på alla sätt. Samhället under det första århundradet tycks inte ha tagit särskilt stor hänsyn till de barn som levde under *pater familias*. Parallellt med inställningen och traditionerna med utsättande finns bilden av barnet som nödvändigt för framtiden samt texter som visar på signifikanta vuxnas omsorg och kärlek till sina barn.

I den judiska traditionen var kärnfamiljen grunden, fadern var familjens överhuvud med ansvar att fostra, utbilda och värna sina barn och de i sin tur vörda far och mor. Inom religionen hade barnen sin givna plats. Barn som växte upp i judiska familjer var sedda som

¹³⁶ Miller-McLemore, ”Jesus”, 10.

välsignelser från Gud och klarade sig undan aborter och utsättningar. Likt grekisk/romerska barn drabbades de judiska barnen av sjukdom, svält, krig, död, föräldrars skilsmässor och frånfallen. Självfallet stod de i beroendeställning till sina föräldrar eller signifikanta vuxna och budet om att hedra far och mor efterföljdes¹³⁷. Drivkraften och viljan att låta Jesus lägga sina händer på barnet i ens vård, bota och välsigna dess framtid tycks finnas oavsett religions- och folktillhörighet hos signifikant vuxen.

4.2 Jesus förhållningssätt till barn enligt texterna

Vilken information ger texterna om Jesus attityd och förhållningssätt till barn i de aktuella perikoperna? Det finns en del differenser mellan texterna vad gäller Jesus beteende och dessa kommer att diskuteras nedan utifrån följande tre rubriker: Känslor och handling, Talar Jesus till eller med barnen? Samt Brott mot gängse kutym samt en ny familj.¹³⁸

4.2.1 Känslor och handling

Markus är det evangelium som presenterar en Jesus med känslor och handling; han blev förargad, tog barnen i famnen, lade armen om det lilla barnet och kallar sina lärjungar för 'mina barn'. Det är kanske inte så konstigt att det utifrån Markus blir möjligt att låta Jesus bli en leende man med kärleksfulla ögon som tar emot de små, rosiga, glada och välgödda barn som springer mot hans öppna famn. Den illustrationen ligger dock långt från det som texten faktiskt ger uttryck för. När Markus låter Jesus bli förargad avslöjas inte den direkta anledningen: var det för att lärjungarna visade bort barnen, eller var det för att de ännu inte hade förstått? Grundade sig känslan i de avvisade barnen eller av de oförstående lärjungarna? Texten ger inget svar. Markus låter lärjungarna gräla, bli bestörta och antingen irriterat köra iväg barn eller av omsorg om Jesus låta honom få vila en stund.

Matteus utelämnar känslubeskrivningarna men levererar däremot en kort och koncis, som i jämförelse med Markus kan uppfattas som brysk, avslutning: "han lade händerna på dem och gick sedan därifrån". Utifrån teorin om att Matteus korrigerar Markus där den senare brister i kunskap om den judiska traditionen och dess ursprung bör en reflektion över anledningen ges plats.¹³⁹ Kanske erbjöd den förmodade Q den versionen som Matteus beslutar sig för, eller så ansåg han att det valda slutet markerar perikopens huvudsyfte: omvänd er och bli som barnen så blir ni störst i himlen. Antagligen utelämnas handlingen p.g.a. dess underordnade funktion i

¹³⁷ Dt 5:16, "Visa aktning för din far och din mor, så som Herren, din Gud, har befallt dig, så att du får leva länge och det går dig väl i det land som Herren, din Gud, ger dig."

¹³⁸ Texterna finns sammanställda och lätt överskådliga under **6.3 Bilagor: aktuella perikoper**.

¹³⁹ Perkins, "Mark", 514-515.

budskapets frambärande och förmodligen lägger Jesus sina händer på dem – men - det står inte i texten. De texter som Matteus framlägger visar klart och tydligt att barnen i sammanhanget brukas som symboler vars egenskaper, som utsatta, hjälplösa och beroende spädbarn, är i fokus och skapar en förståelse för budskapet. Vad gäller lärjungaskapets krav är Matteus något mildare än Lukas: den som älskar någon/något annat mer än Jesus är inte värd att tillhöra honom.

Inte heller Lukas beskriver några känslor hos vare sig barn, vuxna och/eller Jesus och något uppfyllande av de signifikanta vuxnas önskningar uppfylls aldrig i texten. Trots det stora fokus på barn som finns för övrigt hos Lukas, så ger utelämnandet av välsignelsen ytterligare tyngd åt att barnen i perikopen brukas som pedagogiskt verktyg för att få fram budskapet om inträdesbiljetten till Guds rike. Trots det finns det hos Lukas ett tydligt barn *per se* perspektiv i det att han skriver ”Den som tar emot *detta* barn [...]”, så ligger tanken på barnens egenskaper närmare.¹⁴⁰ Hos Lukas blir Jesus också en tankeläsare av många hjärtans tysta tankar och både Lukas och Matteus låter den rike bli bedrövad vilket visserligen hos Markus motsvaras av begreppet mörknade¹⁴¹, vilket kan upplevas som betydligt mer aggressivt. Sedan tar Lukas i ordentligt och låter Jesus meddela att vi måste hata för att få vara hans lärjunge. Det är ett hårt bud och hårt ord, men så säger texten.

Läser vi perikoperna om Jesus och barnen hos endast Matteus och Lukas så är det en minst sagt fåordig presentation av Jesus relation till barn; likväl som att det kunde vara kärlek han utstrålade mot barnen, lika gärna kunde han vara blasé och likgiltig.

4.2.2 Talar Jesus till eller med barnen?

När barnen blir välsignade hos Markus, medan hos Matteus berörda, uttalas förmodligen några ord och en bön som barnen hörde, men texten säger inget om hur den lät eller hur många barn det rörde sig om; fem, femtio eller femhundra. Vi vet inte med säkerhet vilket, men utifrån de aktuella perikoperna kan vi utläsa att texternas Jesus troligen lade händerna på barnen i två fall och välsignade dem i ett fall. Förekom det andra samtal har författarna valt att inte ta med det, vilket torde inte endast bero på utrymmesskäl utan också på relevans och fokus på berättelsens budskap.

¹⁴⁰ Luk 9:48, ”och sade till dem: ’Den som tar emot *detta* barn i mitt namn, han tar emot mig [...]’.” (Min kursivering.)

¹⁴¹ Mark 10:22, ”Vid de orden mörknade mannen och gick bedrövad sin väg, för han ägde mycket.”

Vi kan eventuellt läsa in ett direkt tilltal i Matt 18:2 när författaren förändrar Markus ursprungsbegrepp *tog/λαβὼν* och låter istället Jesus kalla/προσκαλεσάμενος till sig ett barn. Kanske ombads barnet direkt att komma eller så ombads någon vuxen se till att barnet kom fram – det framgår inte vilket. Jesus ställer barnet i mitten eller bredvid sig – hur gick han till väga? Läggs det händer på barnets axlar för att leda/styra det rätt, lyfts barnet upp, bärs fram och ställs ner, tas det i handen och gås tillsammans med Jesus, eller greppar Jesus första bästa barn i armen och använder det som det ting eller den ägodel som barn kunde anses vara främst i romersk tradition? Vi vet inte det. Allt texten berättar är att Jesus på något sätt fann ett barn i närheten av undervisningssituationen, får det att ställa sig på lämplig plats för att framhäva/konkretisera barnet och/eller använda det såsom ett bra pedagogiskt verktyg.

Uppsatsens texter och Jesu ord riktades till lärjungarna och i förlängningen synoptikernas åhörare. Synoptikernas Jesus talar i de aktuella perikoperna inte alls till barnen, han berör dem och talar om dem som objekt, använder dem som pedagogiska verktyg för att föra fram sitt budskap, men han talar inte till barnen. Kanske kan det bero på att barnen var späda och inte kunde svara tillbaka och vi kan anta att några signifikanta vuxna ber Jesus om att få barnen välsignade och ponera att han besvarade dem, men det står inte huruvida Jesus svarade dem med något annat än handling – inga samtal förs i texten mellan några andra än Jesus/Jesus och lärjungarna samt den rike mannen.

4.2.3 Brott mot gängse kutym

I perikoperna ställs lärjungarna mot händelser som troligen kontradikerades starkt gentemot samtidens kutym, när individer som normalt betraktades som lägre eller t.o.m. lägst stående fick en plats i centrum och gjordes till förebilder.¹⁴² Kanske borde lärjungarna ha vant sig vid det här laget, men Markus framställer dem inte som välutbildade och kloka utan låter dem vara oförstående och insiktslösa, något både Matteus och Lukas tonar ner. Att barnen fick vara med och stå i händelsernas centrum tycks ha varit något relativt unikt för judendomen och än mer hos texternas Jesus. I romarriket var uppdelning och status mellan män, kvinnor och barn strikt åtskilda och det som sker hos i texterna torde ha varit revolutionerande. Hos judarna fanns samma patriarkala mönster men barnen hade en högre status än hos romarna, en status som visserligen bräcktes av den status de gavs av texternas Jesus.

¹⁴² Se utöver de aktuella texterna även nedan bilaga 6.4.3 'Mannen med en förtvinad hand samt Kvinnan med blödningar'.

Kanske var placerandet av barnet i undervisningssituationen annorlunda och ett brott mot gängse kutym. I de källor jag letat finns det ingen antydning om att andra lärare använde barn i sin undervisning, men inte heller att de aldrig gjorde det.

Texterna meddelar inte om lärjungaskapets hårda krav gällde för alltid eller om det gällde för en tid. Lärjungarna lämnade allt, något en *pater familia* troligen inte gärna gjorde eftersom någon annan tog över hans makt och status som *pater familia*. Lärjungarna lämnade allt, men återvände uppenbarligen hem då texterna nämner Simon Petrus hem, det hem som texternas Jesus och lärjungarna kommer till i Kafarnaum.¹⁴³ Kanske handlade uppbrotten om en viss tidsperiod, en vandring någonstans och sedan återvände man hem innan nästa resa företogs – men det är en annan uppsats.

4.3 Synoptikerna och texterna utifrån sin kontext

Det finns i hela Bibeln gott om föräldrar, signifikanta och ickesignifikanta vuxna som av olika anledningar håller 'sina' barn högt och som vill dem allt väl.¹⁴⁴ Texternas Jesus var jude och torde ha hanterat och sett på barn inom ramen för den judiske mannens kontext och religiösa påbud. Utifrån den kunskap som beskrivits ovan kan jag inte avgöra huruvida han behandlade barn annorlunda än sina judiska bröder eller inte. En större kontrast kan möjligen finnas mellan den hellenistiska synen på barn, som relativt oviktiga och inte per automatik värdefulla, och judarnas/synoptikernas Jesus syn på barn som mer/väldigt värdefulla och viktiga. Det tycks dock inte vara synoptikernas primära anledning att berätta om Jesus och barnen, budskapet pekar på något annat än hur den tidens män agerade i förhållande till barn.

Inom judendomen var välsignandet av barn relativt vanlighet, vilket kan innebära en tolkning av lärjungarnas agerande antingen som en iver att få komma vidare på resan mot Jerusalem och inte uppehållas av mer barn och välsignande; eller som ett tecken på deras omsorg om Jesus, som i all sin mänsklighet kanske hade blivit trött och faktiskt behövde vila. De behöver alltså inte nödvändigtvis vara elaka vuxna judiska män under eventuellt romerskt inflytande.

Barnbegreppen som florerat genom arbetet tyder på en tolkningsbredd som löper genom alla åldrar och inte nödvändigtvis behöver handla om blodsband och genetik. Genom att bruka ordet παιδία istället för παῖς görs en markering av synoptikerna; de aktuella perikoperna

¹⁴³ Se nedan bilaga 6.4.7 'De gick hem'.

¹⁴⁴ Se förutom de signifikanta vuxna som bar fram barnen till Jesus t.ex. Jakob i förhållande till Josef, Hanna och Samuel, Symeon i templet och för all del, Jesus och kvinnan med blödningarna.

behandlar små barn, inte äldre än sju år och förmodligen betydligt yngre än så.
Neutrumformen av orden skänker en bredd åt könstillhörigheten – alla räknas in.

Lukas tydliggör barnens ålder genom ett mer specifikt begrepp, βρεφς, vilket senare ändras till förmån för παιδία/παιδίων något som skulle kunna tyda på en mognadsprocess hos barnens egenskaper, men jag uppfattar det inte så. I perikopen som föregår 'Jesus och barnen' återfinns liknelsen om farisén och tullindrivaren¹⁴⁵, som kan läsas som en variation på det aktuella temat om den himmelska hierarkiska ordningen (i förhållande till den på jorden rådande). Detta förstärker teorin om att barnen snarare blir en symbolisering med hjälp av egenskap för att budskapet ska nå fram. I perikopen om 'Vem som är störst?' kan man läsa in ett barn *per se*-perspektiv när Jesus får uttrycka "detta barn", men det tycks vara ett undantag.¹⁴⁶ Det som dock talar emot barn *per se*-teorin är att Lukas helt utelämnar själva utförandet av handlingen.

Markus evangelium presenterar en relativt stor mängd material rörande barn och i de aktuella perikoperna tycks barnens precisa ålder och kön vara irrelevant för författaren. Det relevanta är att de små barnen får ta mycket av Jesus tid och evangeliet i anspråk. Texternas Jesus betjänar dessa smås behov och undervisar de vuxna om Guds rike med hjälp av dem.

Matteus inleder sitt evangelium med berättelsen om det lilla barnet, vars namn endast nämns i början och slutet, och tycks ha gjort en medveten koppling mellan barnet i Matt 2:1-23 och barnet som omnämns i Matt 18:2-5.

¹⁴⁵ Se nedan bilaga

¹⁴⁶ Se nedan bilaga 6.3.2 'Vem är störst?'

5 Slutsatser och Sammanfattning

Följande avsnitt delas upp i tre delar där den första drar slutsatser av de aktuella perikoperna, den andra delen utvärderar och drar slutsatser utifrån frågeställningen och den sista delen sammanfattar arbetet.

5.1 De aktuella perikoperna

För att kunna utkristallisera ett resultat, dra slutsatser och genom det besvara arbetets problemformulering delas här perikoperna upp i enlighet med tidigare genomgång och diskuteras i följande avsnitt.¹⁴⁷ Rubrikerna är utskrivna i den löpande texten nedan, är markerade med kursiv stil samt en något större text och torde vara allom bekanta vid det här laget: *'Jesus och barnen'*, *'Vem är störst?'*, *'Himlens inträdesbiljett'*, *'Lärjungaskapets krav'* samt *'Barnet Jesus'*.

'Jesus och barnen'

Små barn bars fram till Jesu men inget nämns om epitet, börd, kön, härstamning eller ursprung. Det går inte att utläsa om de behövande var kristustroende judar, judar eller icke-judar; det var människor som kom med barn, små barn, vars egenskaper troligen är det primära fast det aldrig uttrycks explicit. Detta renderar åsikten att det omöjligt kan barn *per se* utan barnen blir symboler vars egenskaper¹⁴⁸ hjälper människor till Gud. Utifrån analysen kan vi se att vare sig Matteus eller Lukas har välsignelsen som fokus i perikopen, och troligen ej heller Markus, vilket också talar för att synoptikernas intention med omnämmandet av barn var för att klargöra budskapet, sålunda *periphrasis*¹⁴⁹. Perikoperna kan visserligen läsas och tolkas som en ömsint gest av texternas Jesus vilken tillrättavisar vuxna män till förmån för barn *per se*, tar de små till sig, upp i famnen och välsignar dem som de barn de var, men frågan är om berättelsen förekommit hos synoptikerna om undervisandet av lärjungarna och undervisningen inte existerat? Jag tror inte det.

'Vem är störst?'

I texterna som behandlar *'Vem är störst?'* återfinns en majoritet av indikationer som talar för att barnen är en symbolisering med hjälp av egenskap. Endast hos Lukas finns ett uttryck som

¹⁴⁷ Se ovan **3 Perikoper**.

¹⁴⁸ Se ovan **1.7 Centrala ord och begrepp**, *Periphrasis* samt Symbolisering med hjälp av egenskap.

¹⁴⁹ Se ovan **1.7 Centrala ord och begrepp**, *Periphrasis* samt Symbolisering med hjälp av egenskap.

kan tyda på ett tydligt barn *per se*-perspektiv genom det demonstrativa pronomenet ”detta”¹⁵⁰, men det är också det enda. Markus vandrar i vers I från ett knappt synligt *per se*-perspektiv till *periphrasis* och i vers II är perspektivet helt borta vilket också styrker tesen om *periphrasis*.

’Himlens inträdesbiljett’

Endast Markus låter Jesus benämna lärjungarn med epitetet ’barn’ vilket torde tyda på att de antingen ses som Jesus egna barn *per se*, Guds barn *per se* i den nya familjen eller möjligen som *periphrasis* då deras uppvisande egenskaper är av sådan art att Jesus skakar på huvudet över den okunskap och brist han finner hos sin barn.¹⁵¹ Vidare i perikopen ges en uppmaning som följs av ett löfte. De barn som lämnas av en Jesus lärjunge, kan svårligen betraktas som *periphrasis* utan avser mer troligt barn *per se*.

Löftet om belöningen var kanske lättare att hantera för en potentiell romersk *pater familias* då majoriteten av de barn som stod under hans beskydd kunde ha stått utanför hans faderliga kärlek, men jag vill ändå tro att differensen mellan fäder då och fäder idag inte är så väsensskild och stor, vilket gör att uppmaningen borde ha varit en lika svår att ta till sig, då som nu.¹⁵²

’Lärjungaskapets krav’

Blir inte uppmaningen att hata en stor kontrast, eller finns det en annan förklaring, till det som avhandlats tidigare i uppsatsen, oavsett om man utgår från det budskap synoptikerna presenterat tidigare och/eller den kontext som judar respektive romare levde i? Efter att Gud stoppat Abraham från att offra Isak tycks det inte som om barnamord eller något offerande av förste sonen skulle ha förekommit bland judarna och trots de uppgifter som finns om utsättning bland romarna så är det frågan om inte utsättandet primärt tvingats fram av nöd och ekonomiska svårigheter, och sekundärt av potentiell galenskap hos en *pater familias*. Är det ens mänskligt och psykologiskt möjligt att börja hata barn som man älskar eller vårdar sig om? Kanske måste vi ta i beaktning att synoptikerna, som tidigare endast har avsett att föra fram barnen som *periphrasis* för en patriarkal vuxenvärlds möjliga insikt, *de facto* menar allvar i att barn *per se*, ska hatas, älskas mindre än Jesus och lämnas. Eller var det så att Jesus

¹⁵⁰ Se ovan 3.2.2 Vers I: ’Ett barn tas fram’ samt 3.2.3 Vers II: ’Den som tar emot ett barn’.

¹⁵¹ Dock låter evangelisten Johannes Jesus benämna lärjungarna som barn i Joh 13:33 och 21:5, ”Ännu en kort tid är jag hos er, mina barn. [...]” och “Jesus frågade: ”Mina barn, har ni ingen fisk?” De svarade nej”.

¹⁵² Se ovan 3.3.1 Närbakgrund.

och lärjungarna under perioder faktiskt lämnade sina barn för att sedan återvända hem när vandrigen avslutats och bli hemma fram tills nästa inleds och att det var det som åsyftades? Ett levnadssätt som kan liknas vid vår tids föräldrar som lämnar hem, partner och barn för att veckopendla till arbetsplatser eller åka på kortare eller längre tjänsteresor.

Kanske har begreppet hata ha fått en betydelseförskjutning till vår tids kontext? Eller var och är löftet, som följer på uppmaningen: den som klarar att följa uppmaningen får mångdubbelt igen av allt hen försakat/inte älskat/hatat, det som gör att uppmaningen faktiskt fungerar; något som vårt nu- och egocentriska samhälle, där döden tycks vara oerhört avlägsen, har svårt att ta in och förhålla sig till.

'Barnet Jesus'

Utifrån den historiebeteckning av Jesus liv som Matteus¹⁵³ förmedlar, utvecklas Jesusbarnet till en vuxen individ som bevarar den beroendeställning som barnet Jesus hade, men använder också sin möjlighet som vuxen att hjälpa andra och därmed uppfylla Guds vilja. Utifrån det kan vi anta att berättelsen om Jesusbarnet *per se* leder till *periphrasis* för hur människan ska vara; utelämnandet av barnets namn stärker det perspektivet ytterligare.

5.2 Svaret på problemformuleringen

Uppsatsen har arbetat med problemformuleringen: Vad kan synoptikernas författare ha avsett att förmedla i och med användandet av 'barn' utifrån de utvalda perikoperna som till synes behandlar Jesus förhållningssätt till barn; vilka begrepp används för att beskriva barn och vilken innebörd hade de begreppen i sin kontext? Vilka slutsatser har kunnat dras utifrån genus, ålder och klass, och differentierade sig Jesus förhållningssätt till barn, utifrån synoptikernas texter, från gängse kutym? Handlar perikoperna om barn *per se* eller *periphrasis*?

Problemformuleringen, följdfrågorna och svaren är sålunda:

Vad kan synoptikernas författare ha avsett att förmedla i och med användandet av barn utifrån de utvalda perikoperna som till synes behandlar Jesus förhållningssätt till barn

Vi kan troligen avgöra, enligt uppgifter från tidigare forskning och denna uppsats, att synoptikernas författare, i och med användandet av barn i perikoperna 'Jesus och barnen'

¹⁵³ Se ovan 3.5 'Barnet Jesus'.

samt 'Vem är störst?', brukar barnet som *periphrasis* då spädbarnets egenskaper som just uppvisas under sin första tid på jorden: utsatt och beroende av omsorg och skydd tycks vara det som förväntas. Trots att Jesus tar barnen i sin famn, placerar det i undervisningens mitt och säger att människan måste bli som det lilla spädbarnet för att komma in i Guds rike så är det inte barnet *per se* som åsyftas utan barnets egenskaper och sätt att ta emot omsorgen från sin signifikante vuxne/Jesus och därmed få tillträde till det rike som de tillhör.

Vilka begrepp har använts för att beskriva barn och vilken innebörd hade de begreppen i sin kontext samt vilka slutsatser har kunnat göras utifrån genus, ålder och klass

Två begrepp används i texterna: παιδίον och βρεφή. Det första används oftast och pekar på ett litet barn, under sju år, men kan också översättas slav. Detta visar att barn hade en väldigt låg status i paritet med slavar. Lukas använder det senare begreppet vilket styrker tesen att barnen var mycket små. Hos Matteus finns en koppling mellan barnen som bärs fram och det barn som Jesus själv var: lika utsatt, sårbart och beroende av Maria och Josef – och i förlängningen Gud själv – som Jesusbarnet var. Lika utsatta, sårbara och beroende av sina signifikanta vuxna var barnen som bars fram till Jesus och så bör även människan som vill följa Jesus vara: sårbar, utsatt och helt beroende av Gud. Sålunda *periphrasis*.

Vad gäller genus och klass finns inget som talar för vare sig det ena eller det andra vilket torde innebära att det var helt irrelevant för författarna, eller att det naturligtvis var judar eftersom evangelisterna annars meddelat när det handlat om något annat folkslag eller trosinriktning. Dock kan inga säkra slutsatser dras i frågan.

Skiljde sig Jesus förhållningssätt till barn, utifrån synoptikernas texter, från gängse kutym

Utifrån det tidigare forskare skrivit i ämnet så fanns det skillnader mellan hur en generaliserad romersk *pater familias* och en generaliserad judisk *pater familias* såg på barn. Jesus tycks agera som om han adopterade barnen han tog till sig varför jag jämför dessa tre *pater familias*. Den bild som presenteras i arbetet målar upp en möjlig känslökall romersk *pater familia* som kunde behandla barnen i sin familj enligt ovan. En judisk *pater familia* hade ansvar för att utbilda sina barn till goda praktiserande judar snarast möjligt vilket, tillsammans med tanken på barn som välsignelser från Gud, ledde till att judiska barn torde behandlats bättre än hos romarna. Det Jesus gör som kan ses som differentierande är att han ställer barnet i centrum och gör deras egenskaper i förhållande till sina signifikanta vuxna, till förebild för alla människor som vill följa Jesus. Inget finns som tyder på att det var vare sig vanligt eller

ovanligt att använda barn i undervisningssituationer. Enligt texterna tilltalar Jesus dock inte barnen alls, han kallar fram dem och använder dem som pedagogiskt redskap, *periphrasis*, för att förtydliga det han vill ha sagt.

Den romerske Lukas låter Jesus vara ganska avvaktande, känslolös och presenterar också budet om att människan måste hata sina barn för att få vara en Jesu lärjunge. Lukas var kanske själv en romersk *pater familia* vilket kan ha haft betydelse, men det är rena spekulationer. Den judiske Matteus låter lärjungarna ha en lite mer värdig och vuxen attityd till det som händer i berättelsen och barnen får vara barn. Han mildrar Lukas val av begreppet hata och uppmanar till att älska Jesus mer än sina barn. Den judiske Markus, troligtvis den förste författaren av de tre, tillåter sig att använder känsloladdade ord i sin text vilket skapar möjlighet att läsa in en mycket ömsint Jesus i förhållande till barnen. Dock beskriver han inga känslor alls hos vare sig barnen själva eller de signifikanta vuxna som fanns runt omkring dem.

Det går sålunda inte att med säkerhet avgöra huruvida Jesus, enligt synoptikerna, behandlade barn på ett annorlunda sätt än sin samtid.

Handlar perikoperna om barn per se eller periphrasis?

Det finns nyanser, texter och tillfällen där man kan läsa in ett barn *per se*-perspektiv, men sammantaget handlar de första två perikoperna om egenskaperna som eftersträvas, *periphrasis*; de andra två perikoperna om barn *per se*, och den tredje och sista perikopen kan utläsas som både och.

5.3 Sammanfattning

Perikoperna som ligger till grund för denna uppsats, berättar om Jesus som välsignar barnen, undervisningen som utgår från lärjungarnas fråga om vem av dem som är störst och Jesusbarnet samt uppmaningen att lämna allt för att kunna följa Jesus och även hata sina barn eller i alla fall älska dem mindre. Huvudfrågan var vad texternas författare kan ha avsett att förmedla med dessa perikoper. Följdfrågorna behandlade vilka begrepp som använts och vad de kan ha betytt i sin historiska kontext; vilka noteringar utifrån genus, ålder och klass/status har kunnat göras; differentierade sig Jesus förhållningssätt till barn från gängse kutym samt handlade perikoperna om barn *per se* eller barn som *periphrasis*?

Synoptikerna definierar varken genus eller klass på barnen som förekommer i perikoperna, men markerar genom begreppet $\pi\alpha\iota\delta\acute{\iota}\alpha/\pi\alpha\iota\delta\acute{\iota}\omicron\nu$ att det handlar om mycket små barn, under sju år men troligen ännu yngre. Lukas väljer begreppet $\beta\rho\acute{\epsilon}\phi\eta$ som översätts spädbarn och kan bidra till tolkningen att det handlar om barn under ett år. Ett sådant litet barn var då liksom nu mycket sårbart och helt utlämnat till och beroende av de äldre syskon eller vuxna som hade ansvar för det – barnens liv hängde på deras omsorg. I Matt 2 ges stort textutrymme till ett sådant barn med liknande egenskaper; ett sårbart, hotat barn, helt beroende av Josefs omsorg som han får genom Guds försyn. Detta torde vara svaret på frågan hur människan måste bli för att bli som ett barn; helt beroende av Gud och omgivningens välvilliga inställning för att överleva. Den statusmarkering som kan utläsas och tolkas ur begreppet $\pi\alpha\iota\delta\acute{\iota}\omicron\nu$ indikerar att de små barnens status var mycket låg, i paritet med slavars, då begreppet ibland även kan översättas till slav. De romerska barnens situation tycks ha varit mer utsatt och osäker än de judiska barnen vilka ansågs vara ett tecken på Guds välsignelse, inte fick aborteras eller sättas ut men gavs plats inom och tillgång till religionens riter.

I Markus-evangeliet presenteras Jesus som en känslofylld man som agerar med omsorg gentemot barnen och tar dem i famnen, något Matteus och Lukas helt utelämnar. Tillsammans med budskapet utgör dessa känslor hos Markus det enda tecknet på att Jesus behandlar barn annorlunda än sin romerska samtid – och utifrån den bakgrund som ges i uppsatsen skulle man då kunna tolka Jesus förhållningssätt mot barn som annorlunda i förhållande mot romerska *pater familias*. De få texter som ändå finns om Jesus relation till barn gör det svårt att dra någon slutsats alls huruvida Jesus agerade annorlunda vare sig i jämförelse med en judisk eller romersk *pater familias*. Troligtvis agerade han som vilken judisk man som helst och troligen också som alla de män som tyckte/tycker om barn. Budskapet som synoptikerna levererar är däremot väldigt chockartat för den tidens människor, judar, romare, lärjungar och dess åhörare. Status och hierarkisk ordning var synnerligen viktigt under det första århundradet. Synoptikerna låter Jesus bryta mot dessa strukturer genom att ge barnen tid och uppmärksamhet, genom att placera ett barn i mitten av undervisningen och dessutom upphöja deras status till högsta läge och ett ideal för alla att identifiera sig med.

Sålunda kan vi troligen avgöra att vid en första svepande överblick tycks de primära perikoperna behandla barn *per se*, men vid djupare studium uppstår alternativet att barnen främst används som symboler vars egenskaper är det centrala för att vidga och fördjupa förståelsen av budskapet. Detta torde innebära att *periphrasis* är det som synoptikerna vill

lyfta fram i berättelserna om 'Jesus och barnen' samt 'Vem är störst'. I texterna om 'Himlens inträdesbiljett' och 'Lärjungaskapets krav' gäller dock perspektivet barn *per se*.

Utifrån arbetets slutsatser blir tanken om att överge och hata/sätta sina barn lägre till förmån för Jesus skull, aningens mer förståelig och kanske var den tidens kontext, tradition och religion sådan att åhörarna kände sig trygga med det. I vår egocentriska tid hör barnen till det "nu" som är vår trygghet och vår ultimata angelägenhet där dimensionen av ett liv, en familj och en värld efter döden ofta känns väldigt avlägsen för att vi helt ska kunna acceptera tanken på nuets förgänglighet. Det handlar sålunda om både barn *per se* och *periphrasis* – genom synoptikernas symbolisering av barnen får vi en påminnelse om vår egen sårbarhet, utsatthet och beroende, vår egen inställning till vårt förhållande till Gud - bör vi tänka om?

6 Appendix

Appendixet består av Abbreviationer, Bibliografi samt Bilagor

6.1 Abbreviationer

Biblar/bibelöversättning

B2000: Bibel 2000.

NTG: Nestle, Erwin samt Barbara och Kurt Aland m.fl., Novum Testamentum Graece.

GV41: Gustav Vasas Bibel, Markus- och Lukas-evangeliet.

GV41: Thet Nyia Testamentit på Swensko, Matteus-evangeliet.

NIV: New International Version.

NKJV: New King James Version.

Övrig litteratur

BDAG: Bauer, W., F. W. Danker, W.F. Arndt och W.F. Gingrich (red). A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature.

NE: Nationalencyklopedien – band XIII.

NIB: Boring, Eugene M., Alan R. Culpepper samt PHEME PERKINS The New Interpreter's Bible.

TDNT: Kittel, Gerhard och Gerhard Friedrich, Theological Dictionary of the New Testament.

6.2 Bibliografi

Biblar/bibelöversättning

Bibelkommissionen, Svenska Bibelsällskapet, *Bibel 2000*. Stockholm: Verbum Förlag, 1999.

Bibeln (1917). Stockholm: Svenska Kyrkans diakonistyrelsens bokförlag, 1973.

Nestle, Erwin samt Barbara och Kurt Aland m.fl., *Novum Testamentum Graece, 27. revidierte Auflage*. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993.

Biblar på internet

Bibelen 2011, bokmål samt nynorsk.

<http://www.bibel.no/Nettbibelen?query=c6r4KKs2UzZMeekVrjfl0P74jXbaMq3xu1Oafr0ctOm6121TEcTfSDjY5g0zZgHZ> (hämtat 18/5 2015).

Gustav Vasas Bibel, Markus- och Lukas-evangeliet.

<http://project2.sol.lu.se/fornsvenska/Nysvenska/C.R05-GVB.html> (hämtad 1/5 2015).

New International Version. <https://www.blueletterbible.org/> (hämtat 12/5 2015).

New King James Version. <https://www.blueletterbible.org/> (hämtat 12/5 2015).

Thet Nyia Testamentit på Swensko, Matteusevangeliet. <http://runeberg.org/nt1526/0042.html> (hämtat 1/5 2015).

Övrig litteratur

Aarde, Andries G. van, "Jesus' Affection Towards Children and Matthew's Tale of Two Kings." *Acta Theologica*: 24 nr 2, 2004, 127-146.

Albright, W.F. och C.S. Mann, *The Anchor Bible: Matthew*. New York: Doubleday/Yale University Press, 1971.

Bauer, W., F. W. Danker, W.F. Arndt och W.F. Gingrich (red). *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature – Third Edition*. Chicago: The University of Chicago Press, 2000.

Bengtsson, Håkan, "Tro och liv inom judendomen". *Jesus och de första kristna – inledning till Nya Testamentet*. Mitternacht, Dieter och Anders Runesson (red). Stockholm: Verbum Förlag AB, 2008, 109-134.

Betsworth, Sharon, "The Child and Jesus in the Gospel of Matthew". *Journal of Childhood and Religion*: nr. 4, 2010, 1-14.

Boring, Eugene M., "Matthew". *The New Interpreter's Bible vol 8 (NIB)*. Alexander, Niel M., (red). Nashville: Abingdon Press, 1995, 87-506.

Carroll, John T., "Children in the Bible". *Interpretation*: 55 nr. 2 april 2001, 121-134.

Carroll, John T., "What Then Will This Child Become?: Perspectives on Children in the Gospel of Luke". *The Child in the Bible*. Bunge, Marcia J. (red). Michigan: Grand Rapids, 2008, 177-194

Culpepper, Alan R., "The Gospel of Luke". *The New Interpreter's Bible vol 9 (NIB)*. Alexander, Niel M., (red) Nashville: Abingdon Press, 1995, 1-490.

Den svenska psalmboken med tillägg. Stockholm: Verbum Förlag, 2002.

Edwards, James R., *The Gospel according to Mark*. Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Company Grand Rapids, 2002.

Freidländer, Herbert, *Nordstedts svenska synonymordbok*. Upplaga 4, Stockholm: Nordstedts Ordbok AB, 1992.

Gerdmar, Anders och Kari Syreeni, *Vägar till Nya Testamentet. Metoder, tekniker och verktyg för nytestamentlig exegetik*. Lund: Studentlitteratur, 2006.

Gundry, Judith M., "Children in the Gospel of Mark, with Special Attention to Jesus' blessing of the Children (Mark 10:13-16) and the Purpose of Mark". *The Child in the Bible*. Bunge, Marcia J. (red). Michigan: Grand Rapids, 2008, 143-176.

Hanefalk, Christer, Stefan Hedlund och Kurt Lindholm, *Retorisk handbok med lexicon – Din vägvisare i retorikens värld*. Upplands Väsby: Logografia, 2004.

Hartman, Lars, *Markusevangeliet 8:27-16:20*. Stockholm: EFS-förlaget, 2005.

- Heikel, Ivar och Anton Fridrichsen, *Grekisk-svensk ordbok till Nya Testamentet och de apostoliska fäderna*. Lund: Liber Läromedel, 1980.
- Janson, Tore, *Romarinnor och romare - livet i antiken*. Stockholm: Wahlström & Widstrand, 2006.
- Kittel, Gerhard och Gerhard Friedrich, *Theological Dictionary of the New Testament*. Michigan: Grand Rapids, 1979.
- Kroksmark, Tomas, *Didaskalos: Undervisningsmetodik vid vår tideräknings början med särskild inriktning mot Jesu undervisningsmetodik*. Göteborg: Daidalos, 1996.
- Luz, Ulrich, *Matthew 8-20: A Commentary*. Minneapolis: Augsburg Fortress, 2001.
- Miller-McLemore, Bonnie, "Jesus Loves the Little Children? An Exercise in the Use of Scripture". *Journal of Childhood and Religion*: nr. 7, 2010, 1-35.
- Mounce, William D., *Biblical Greek: A Compact Guide*. Michigan: Zondervan, Grand Rapids, 2011.
- Nathan, Geoffrey, *The Family in Late Antiquity: the Rise of Christianity and the Endurance of Tradition*. London: Routledge, 2000.
- Olsson, Birger, "Vägar till texten." *Jesus och de första kristna – inledning till Nya Testamentet*. Mitternacht, Dieter och Anders Runesson (red). Stockholm: Verbum Förlag AB, 2008, 390-405.
- Osiek, Carolyn och David L. Balch, *Families in the New Testament world: households and house churches*. Kentucky: Westminster John Knox Press Louisville, 1997.
- Perkins, PHEME, "Mark". *The New Interpreter's Bible vol 8 (NIB)*. Alexander, Niel M., (red). Nashville: Abingdon Press, 1995, 507-734.
- Tellbe, Mikael, "Grekisk-romerska religioner och filosofier". *Jesus och de första kristna – inledning till Nya Testamentet*. Mitternacht, Dieter och Anders Runesson (red). Stockholm: Verbum Förlag AB, 2008: 84-108.
- Winninge, Mikael, "Evangelierna och Apostlagärningarna". *Jesus och de första kristna – inledning till Nya Testamentet*. Mitternacht, Dieter och Anders Runesson (red). Stockholm: Verbum Förlag AB, 2008: 201-238.

6.3 Bilagor: aktuella perikoper

Nedan presenteras samtliga perikoper som utgör grundstommen för arbetet på ett överskådligt sätt, vers för vers. Den grekiska grundtexten från NTG inleder varje ny vers och den följs av översättningen från B2000. Där det förekommer två eller tre synoptiska texter placeras dessa bredvid varandra – i de fall där endast en evangelist har skrivit något löper texten. Rubrikerna är desamma som i uppsatsen.

6.3.1 'Jesus och barnen'

Mark 10:13-16	Matt 19:13-15	Luk 18:15-17
<p>13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα αὐτῶν ἄψηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς</p> <p>13 Folk kom till honom med barn för att han skulle röra vid dem. Men lärjungarna visade bort dem.</p>	<p>13 Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῆ αὐτοῖς καὶ προσεύξῃται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.</p> <p>13 Sedan kom man till honom med barn, för att han skulle lägga händerna på dem och be. Lärjungarna visade bort dem,</p>	<p>15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἄπηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς.</p> <p>15 Folk kom också fram med sina barn till honom för att han skulle röra vid dem. Lärjungarna fick se det och visade bort dem,</p>
<p>14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.</p> <p>14 När Jesus såg det blev han förargad och sade: ”Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de.</p>	<p>14 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.</p> <p>14 men Jesus sade: ”Låt barnen vara, och hindra dem inte från att komma hit till mig! Himmelriket tillhör sådana som de.”</p>	<p>16 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ</p> <p>16 men Jesus kallade dem till sig och sade: ”Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de.</p>
<p>15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν</p> <p>15 Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in.”</p>	<p><i>Motsvarande synoptisk text återfinns ej här hos Matteus.</i></p>	<p>17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.</p> <p>17 Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn, han kommer aldrig dit in.</p>
<p>16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατευλόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτά</p> <p>16 Och han tog dem i famnen, lade händerna på dem och välsignade dem.</p>	<p>15 καὶ ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.</p> <p>15 Och han lade händerna på dem och gick sedan därifrån.</p>	<p><i>Motsvarande synoptisk text återfinns ej hos Lukas.</i></p>

6.3.2 'Vem är störst?'

Mark 9:36-37	Matt 18:2-5	Luk 9:47-48
<p>36 και λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν και ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς·</p> <p>36 Så tog han ett barn och ställde det framför dem, lade armen om det och sade:</p>	<p>2 και προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν</p> <p>2 Han kallade till sig ett barn och ställde det framför dem</p>	<p>47 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῶ</p> <p>47 Jesus, som visste vad de tänkte i sina hjärtan, tog ett barn och ställde det bredvid sig</p>
<p><i>Trolig motsvarighet finns i Mark 10:15.</i></p>	<p>3 και εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε και γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.</p> <p>3 och sade: ”Sannerligen, om ni inte omvänder er och blir som barnen kommer ni aldrig in i himmelriket</p>	<p><i>Trolig motsvarighet finns i Luk 18:17.</i></p>
<p><i>Motsvarande text återfinns ej här hos Markus.</i></p>	<p>4 ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὕτως ἔστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.</p> <p>4 De som gör sig själva små som det här barnet är störst i himmelriket</p>	<p><i>Motsvarande text återfinns ej här hos Lukas.</i></p>
<p>37 ὃς ἂν ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· και ὃς ἂν ἐμὲ δέχεται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.</p> <p>37 ”Den som tar emot ett sådant barn i mitt namn, han tar emot mig. Och den som tar emot mig, han tar inte emot mig utan den som har sänt mig.”</p>	<p>5 και ὃς ἐὰν δέξηται ἐν παιδίον τοιούτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται.</p> <p>5 Och den som i mitt namn tar emot ett sådant barn tar emot mig.</p>	<p>48 και εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· και ὃς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὕτως ἔστιν μέγας.</p> <p>48 och sade till dem: ”Den som tar emot detta barn i mitt namn, han tar emot mig, och den som tar emot mig, han tar emot honom som har sänt mig. Ty den som är minst av er alla, han är stor.”</p>

6.3.3 'Himlens inträdesbiljett'

Mark 10:24, 29	Matt 19:23, 29	Luk 18:24, 29
<p>24 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ· ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα πῶς δύσκολόν ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν·</p> <p>24 Lärjungarna blev bestörta över hans ord, men Jesus sade igen: ”mina barn, hur svårt är det inte att komma in i Guds rike!</p>	<p>23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δύσκολως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.</p> <p>23 Men Jesus sade till sina lärjungar: ”Sannerligen, det är svårt för en rik att komma in i himmelriket.</p>	<p>24 Ἴδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς [περίλυπον γενόμενον] εἶπεν· πῶς δύσκολως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται·</p> <p>24 Jesus såg att han var bedrövad och sade: ”Hur svårt är det inte för dem som har pengar att komma in i Guds rike!</p>
<p>29 ἔφη ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου,</p> <p>29 Jesus svarade: ”Sannerligen, var och en som för min och evangeliets skull har lämnat hus eller bröder eller systrar eller mor eller far eller barn eller åkrar</p>	<p>29 καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου,</p> <p>29 Var och en som för mitt namns skull har lämnat hus eller bröder eller systrar eller far eller mor eller barn eller åkrar</p>	<p>29 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ,</p> <p>29 Då sade Jesus till dem: ”Sannerligen, var och en som för Guds rikes skull har lämnat hus eller hustru eller bröder eller föräldrar eller barn</p>

6.3.4 'Lärjungaskapets krav'

	Matt 10:37	Luk 14:26
<p><i>Motsvarande text återfinns ej här hos Markus.</i></p>	<p>37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἴὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος·</p> <p>37 Den som älskar far eller mor mer än mig, han är inte värd att tillhöra mig, och den som älskar son eller dotter mer än mig, han är inte värd att tillhöra mig.</p>	<p>26 εἴ τις ἔρχεται πρὸς με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφὰς ἔτι τε καὶ τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής.</p> <p>26 ”Om någon kommer till mig utan att hata sin far och sin mor och sin hustru och sina barn och sina syskon och därtill sitt eget liv, kan han inte vara min lärjunge.</p>

6.3.5 'Barnet Jesus'

Matt 2:1-23

21 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα 2 λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, 4 καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται 5 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· 6 *καὶ σὺ Βηθλέεμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς*

- ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα.*
- ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος,*
- ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.*

7 Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, 8 καὶ πέμπσας αὐτοὺς εἰς Βηθλέεμ εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὶ δὲ εὑρήτε, ἀπαγγεिलाτέ μοι, ὅπως καγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10 ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. 11 καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ προσέκύνησαν αὐτῷ καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. 12 Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. 13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος·

- ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.*

16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλέεμ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ὄρισις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 *φωνὴ ἐν Ραμὰ ἠκούσθη,*

- κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμὸς πολὺς.*
- Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς,*
- καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι,*
- ὅτι οὐκ εἰσίν.*

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ 20 λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. 21 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. 22 ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, 23 καὶ ἐλθὼν κατόκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

1 När Jesus hade fötts i Betlehem i Judeen på kung Herodes tid kom några österländska stjärntydare till Jerusalem 2 och frågade: ”Var finns judarnas nyfödde kung? Vi har sett hans stjärna gå upp och kommer för att hylla honom.” 3 När kung Herodes hörde detta blev han oroad, och hela Jerusalem med honom. 4 Han samlade alla folkets överstepräster och skriftlärda och frågade dem var Messias skulle födas. 5 De svarade: ”I Betlehem i Judeen, ty det står skrivet hos profeten: 6 *Du Betlehem i Juda land är ingalunda ringast bland hövdingar i Juda, ty från dig skall det komma en hövding, en herde för mitt folk Israel.*”

7 Då kallade Herodes i hemlighet till sig stjärntydarna och förhörde sig noga om hur länge stjärnan hade varit synlig. 8 Sedan skickade han dem till Betlehem. ”Bege er dit och ta noga reda på allt om barnet”, sade han, ”och underrätta mig när ni har hittat honom, så att också jag kan komma dit och hylla honom.” 9 Efter att ha lyssnat till kungen gav de sig i väg, och stjärnan som de hade sett gå upp gick före dem, tills den slutligen stannade över den plats där barnet var. 10 När de såg stjärnan fylldes de av stor glädje. 11 De gick in i huset, och där fann de barnet och Maria, hans mor, och föll ner och hyllade honom. De öppnade sina kistor och räckte fram gåvor: guld och rökelse och myrra. 12 I en dröm blev de sedan tillsagda att inte återvända till Herodes, och de tog en annan väg hem till sitt land.

13 När de hade gett sig av visade sig Herrens ängel i en dröm för Josef och sade: ”Stig upp och ta med dig barnet och hans mor och fly till Egypten och stanna där tills jag säger till dig, ty Herodes kommer att söka efter barnet för att döda det.” 14 Josef steg upp och tog om natten med sig barnet och hans mor och begav sig till Egypten, 15 och där stannade han tills Herodes hade dött, för att det som Herren hade sagt genom profeten skulle uppfyllas: *Från Egypten har jag kallat min son.*

16 När Herodes märkte att han hade blivit lurad av stjärntydarna blev han ursinnig, och han lät döda alla gossar i Betlehem och dess omnejd som var två år eller därunder; det var den tid han hade fått fram genom att fråga ut stjärntydarna. 17 Då uppfylldes det som sagts genom profeten Jeremia: 18 *Rop hörs i Rama, gråt och högljudd klagan: Rakel begråter sina barn, hon låter inte trösta sig, ty de finns inte mer.*

19 När Herodes hade dött visade sig Herrens ängel i en dröm för Josef i Egypten 20 och sade: ”Stig upp och ta med dig barnet och hans mor och bege dig till Israels land. De som ville ta barnets liv är döda.” 21 Josef steg upp och tog med sig barnet och hans mor och flyttade tillbaka till Israels land. 22 Men när han hörde att Archelaos var kung i Judeen efter sin far Herodes vågade han inte återvända dit. I en dröm blev han tillsagd att dra sig undan till Galileen, 23 och där bosatte han sig i en stad som heter Nasaret, för att det som sagts genom profeterna skulle uppfyllas: Han skall kallas nasaré.

6.4 Bilagor: övriga perikoper

Nedan presenteras samtliga perikoper som förekommer i arbetet en eller flera gånger på ett överskådligt sätt, vers för vers. Här presenteras endast översättningarna från *B2000* då grundtexten är irrelevant. Där det förekommer två eller tre synoptiska texter placeras dessa bredvid varandra – i de fall där endast en evangelist har skrivit något är perikopen presenterad i löpande text. Förenklade rubriker är satta för att underlätta läsning i fotnoterna.

6.4.1 'Svärd och splittring'

Matt 10:34-39

34 Tro inte att jag har kommit med fred till jorden. Jag har inte kommit med fred utan med svärd. 35 Ty jag har kommit för att ställa en man mot hans far, en dotter mot hennes mor, en sonhustru mot hennes svärmor, 36 och mannens husfolk skall bli hans fiender. 37 Den som älskar far eller mor mer än mig, han är inte värd att tillhöra mig, och den som älskar son eller dotter mer än mig, han är inte värd att tillhöra mig. 38 Den som inte tar sitt kors och följer efter mig är inte värd att tillhöra mig. 39 Den som finner sitt liv skall mista det, och den som mister sitt liv för min skull, han skall finna det.

Luk 12:51-53

51 Tror ni jag är här för att skapa fred på jorden? Nej, säger jag, men splittring! 52 Ty där fem bor i ett hus skall de i fortsättningen leva splittrade, tre mot två och två mot tre, 53 far mot son och son mot far, mor mot dotter och dotter mot mor, svärmor mot sonhustru och sonhustru mot svärmor.”

6.4.2 'Ta ditt kors'

Mark 8:34-35

34 Sedan kallade han till sig både lärjungarna och folket och sade: ”Om någon vill gå i mina spår måste han förneka sig själv och ta sitt kors och följa mig. 35 Ty den som vill rädda sitt liv skall mista det, men den som mister sitt liv för min och evangeliets skull, han skall rädda det

6.4.3 'Mannen med en förtvinad hand samt Kvinnan med blödningar'

Mannen med en förtvinad hand:

Mark 3:1-6	Matt 12:9-14	Luk 6:6-11
1 Han gick till synagogan en annan gång, och där satt en man som hade en förtvinad hand. 2 De höll ögonen på Jesus för att se om han skulle bota honom på sabbaten; de ville ha något att anklaga honom för. 3 Han sade till mannen med den förtvinade handen: ”Stig upp och kom fram.” 4 Sedan frågade	9 Sedan gick han därifrån och kom till deras synagoga. 10 Där fanns en man med en förtvinad hand. De frågade Jesus: ”Är det tillåtet att bota på sabbaten?” De ville ha något att anklaga honom för. 11 Han svarade: ”Om någon av er har ett får och det faller ner i en grop på sabbaten, griper han då inte tag i	6 En annan sabbatsdag gick han in i synagogan och undervisade. Där satt en man med förtvinad högerhand. 7 De skrifflärda och fariseerna höll ögonen på Jesus för att se om han skulle bota någon på sabbaten; de ville ha något att anklaga honom för. 8 Men han visste vad de hade för tankar och

<p>han dem: ”Vad är tillåtet på sabbaten, att göra gott eller att göra ont, att rädda liv eller att döda?” De teg. 5 Då såg han på dem fylld av vrede och sorg över att de var så förstockade. Och till mannen sade han: ”Håll fram handen.” Han höll fram den, och den blev bra igen. 6 Men fariseerna gick bort och började genast överlägga med Herodes anhängare om hur de skulle röja Jesus ur vägen.</p>	<p>det och drar upp det? 12 Hur mycket mer värd än ett får är inte en människa. Alltså är det tillåtet att göra gott på sabbaten.” 13 Sedan sade han till mannen: ”Håll fram din hand.” Han höll fram den, och den blev lika frisk som den andra. 14 Fariseerna gick då ut och överlade om hur de skulle röja Jesus ur vägen.</p>	<p>sade till mannen med den förtvinade handen: ”Stig upp och kom hit.” Då reste han sig och gick fram, 9 och Jesus sade till dem: ”Säg mig, vad är tillåtet på sabbaten, att göra gott eller att göra ont, att rädda liv eller att utsläcka liv?” 10 Han såg sig omkring på dem alla och sade till mannen: ”Håll fram handen.” Det gjorde han, och strax var handen bra igen. 11 Men de blev utom sig och började tala med varandra om vad de skulle göra med Jesus.</p>
--	---	--

Kvinnan med blödningar:

Mark 5:25-34	Matt 9:20-22	Luk 8:43-48
<p>25Där fanns en kvinna som hade lidit av blödningar i tolv år. 26Hon hade varit hos många läkare och fått utstå mycket. Det hade kostat henne allt hon ägde, men ingenting hade hjälpt, snarare hade hon blivit sämre. 27Hon hade hört vad som berättades om Jesus, och nu kom hon bakifrån i hopen och rörde vid hans mantel, 28för hon tänkte att om hon bara fick röra vid hans kläder skulle hon bli hjälpt. 29Och genast stannade blodflödet, och hon kände i kroppen att hon var botad från sitt onda. 30När Jesus märkte att det hade gått ut kraft från honom vände han sig om i hopen och frågade: ”Vem rörde vid mina kläder?” 31Lärjungarna sade: ”Du ser väl hur folk tränger på, och ändå frågar du vem som har rört vid dig!” 32Han såg sig omkring efter henne som hade gjort det. 33Kvinnan, som visste vad som hade hänt med henne, kom rädd och darrande fram och föll ner för honom och talade om hur det var. 34Han sade till henne: ”Min dotter, din tro har hjälpt dig. Gå i frid. Du är botad från ditt onda.”</p>	<p>18Medan han talade till dem kom en synagogföreståndare och föll ner för honom och sade: ”Min dotter har just dött, men kom och lägg din hand på henne, så får hon liv igen.” 19Då reste sig Jesus och gick med honom, och lärjungarna följde efter. 20Men en kvinna som hade lidit av blödningar i tolv år kom bakifrån och rörde vid tofsen på hans mantel 21eftersom hon tänkte: ”Får jag bara röra vid hans kläder, så blir jag hjälpt.” 22Jesus vände sig om och fick se henne och sade: ”Var inte orolig, min dotter. Din tro har hjälpt dig.” Och från det ögonblicket var hon frisk. 23När Jesus kom hem till föreståndaren och mötte flöjtblåsarna och den klagande hopen 24sade han: ”Gå härifrån. Flickan är inte död, hon sover.” Då skrattade de åt honom. 25Men när folket hade motats bort gick han in och tog flickans hand, och hon steg upp. 26Ryktet om vad som hade hänt spred sig i hela den trakten.</p>	<p>43Där fanns en kvinna som hade lidit av blödningar i tolv år. Hon hade gjort av med allt hon ägde på läkare men inte lyckats bli botad av någon. 44Nu kom hon bakifrån och rörde vid tofsen på hans mantel, och genast upphörde blödningen. 45Då sade Jesus: ”Vem var det som rörde vid mig?” När ingen ville svara sade Petrus: ”Mästare, alla knuffas ju och tränger sig på dig.” 46Men Jesus sade: ”Någon rörde vid mig. Jag kände att kraft gick ut från mig.” 47När kvinnan förstod att hon var upptäckt kom hon darrande fram och föll ner för honom och berättade inför allt folket varför hon hade rört vid honom och att hon genast hade blivit botad. 48Då sade han till henne: ”Min dotter, din tro har hjälpt dig. Gå i frid.”</p>

6.4.4 'Jesu familj'

Mark 3:31-35	Matt 12:46-50	Luk 8:19-21
31 Nu kom hans mor och hans bröder. De stannade utanför och skickade bud efter honom. 32 Det satt mycket folk omkring honom, och de sade: "Din mor och dina bröder är här utanför och söker dig." 33 Jesus svarade dem: "Vem är min mor och mina bröder?" 34 Han såg på dem som satt runt omkring honom och sade: "Det här är min mor och mina bröder. 35 Den som gör Guds vilja är min bror och syster och mor."	46 Medan han ännu talade till folket kom hans mor och hans bröder. De stod utanför och ville tala med honom, 47 och någon sade till honom: "Din mor och dina bröder står där ute och vill tala med dig." 48 Han svarade honom: "Vem är min mor, och vilka är mina bröder?" 49 Och han visade med handen på sina lärjungar och sade: "Det här är min mor och mina bröder. 50 Den som gör min himmelske faders vilja är min bror och syster och mor."	19 Hans mor och hans bröder kom dit, men de kunde inte ta sig fram till honom i trängseln. 20 Man sade till honom: "Din mor och dina bröder står där ute och vill träffa dig." 21 Men han svarade: "Min mor och mina bröder, det är alla dessa som hör Guds ord och handlar efter det."

6.4.5 'Jesus och den lame samt kvinnan med blödningar'

Mark	Matt	Luk
2:5 När Jesus såg deras tro sade han till den lame: "Mitt barn, dina synder är förlåtna."	9:2 Där kom de till honom med en lam som låg på en bår. När Jesus såg deras tro sade han till den lame: "Var inte orolig, mitt barn, dina synder är förlåtna."	5:20 När han såg deras tro sade han: "min vän, du har fått förlåtelse för dina synder." <i>Värt att notera översättningen till vän, men det är en annan uppsats.</i>
5:34 Han sade till henne: "Min dotter, din tro har hjälpt dig. Gå i frid. Du är botad från ditt onda."	9:22 Jesus vände sig om och fick se henne och sade: "Var inte orolig, min dotter. Din tro har hjälpt dig."	8:48 Då sade han till henne: "Min dotter, din tro har hjälpt dig. Gå i frid."

6.4.6 'De gick hem'

Mark 1:29-31	Matt 8:14	Luk 4:38
29 Från synagogan gick de hem till Simon och Andreas tillsammans med Jakob och Johannes.	14 Jesus kom hem till Petrus och fick se hans svärmor ligga sjuk i feber.	38 Sedan lämnade han synagogan och gick hem till Simon. Men Simons svärmor låg i hög feber, och de frågade honom till råds om henne.

6.4.7 'En syrisk-fenikisk kvinnas tro

24 Han begav sig bort därifrån och kom till trakten av Tyros, där han tog in i ett hus. Han ville inte att någon skulle få veta det men lyckades inte hålla sig undan. 25 En kvinna, vars dotter hade en oren ande, fick höra talas om honom och kom och kastade sig för hans fötter. 26 Hon var inte judinna utan av syrisk-fenikisk härkomst. Nu bad hon honom driva ut demonen ur hennes dotter. 27 Han sade: "Låt barnen äta sig mätta först. Det är inte rätt att ta brödet från barnen och kasta det åt hundarna." – 28 "Nej, herre", svarade hon, "men hundarna under bordet äter smulorna som barnen lämnar kvar." 29 Då sade han till henne: "För de ordens skull säger jag dig: gå hem, demonen har farit ut ur din dotter." 30 Och hon gick hem och fann flickan liggande på sin säng, fri från demonen.